

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravništvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana,
Puccinijeva ulica št. 5, II. nad., telefoni od 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10 711

Izhaja vsak teden

Naročnine za tuzemstvo: četrtletno 4.50 L, polletno 9.- L, celoletno 18.- L; za inozemstvo: celoletno 30.40 L
Posamezna številka 50 cent.

Pregled vojnih in političnih dogodkov

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 26. januarja nasledno vojno poročilo: V teku včerajšnjega dne

so motorizirane in oklopne sile osi, ki operirajo v pokrajini severnovzhodno od Agadubije, močno napadale velike angleške oklopne oddelke

in jim prizadele izredno hude izgube. Pri tem je bilo uničeno ali zaplenjeno v teku zmagovitega dne 38 topov in 96 oklopnih avtomobilov in tankov, med njimi nekaj najnovejšega ameriškega tipa, načrtno pa tudi veliko število avtomobilskih vozil in velikanske količine streliva in vojnega gradiva. Sovražnikov poraz, katerega obseg narašča, je veljal naše oddelke le zelo neznatne izgube. Sovražne izgube od 21. do 25. t. m. pa znašajo 118 topov, 239 tankov in oklopnih avtomobilov, 28 letal, nad 1000 ujetnikov in velikanske količine vojnega gradiva in avtomobilskih vozil. Siloviti pešeni viharji so preprečili italijanskemu in nemškemu letalstvu, da bi nudilo v bitki silam na kopnem enako močno sodelovanje kakor v prejšnjih dneh. En Hurricane je bil sestreljen. Tri naša letala se niso vrnila na oporišče. Važen konvoj je prispel v Libijo navzlic silovitemu in neprestanemu ogražanju s sovražnikove strani. Izmed številnih ladij, ki so ga sestavljale, se je ena, ki je bila zadeta, kasneje potopila. Vozila je čete, ki so se skoro v celoti rešile na rušilec v spremstvu in dospele, kamor so bile namenjene. Noben drug parnik in nobena druga ladja v spremstvu ni utrpela najmanjše škode. Neka naša podmornica se ni vrnila na svoje oporišče. Cilji na Malti so bili napadeni z bombami vseh kalibrov, ki so povzročile velike požare in znatna uničenja.

Iz poročila nemškega vrhovnega poveljstva dne 26. t. m. povzemamo, da so

na vzhodu neprestani boji.

Vesti iz Berlina javljajo, da so nemške čete severnovzhodno od Kurska kljub mrazu 41 stopinj pod ničlo odbile nove sovražne napade. Nemške čete so po isti vesti celo prešle v protinapad in zavzele nekaj krajev. Po vesti iz Berlina je bil v noči na 23. t. m. čisto odbit ponoven poizkus sovjetskega izkrcanja za hrbotom nemških čet, ki oblegajo Sevastopol. Iz Helsinkija javljajo, da se bo Finska borila do končne zmage.

Iz Tokija javljajo, da

se Japonci čedalje bolj bližajo Singapuru.

Poročila iz Birme pravijo, da se japonska ofenziva proti Mulmeinu razvija z nezmanjšano silo. Prav tako da napredujejo Japonci na Filipinih. — Iz Bangkoka poročajo, da je S'am napovedal vojno Ameriki in Angliji. — Iz Sanghaja poročajo, da je avstralska vlada poslala Angliji in Zedinjenim državam svoj tretji nujni poziv za pomoč. Zaradi uspešne japonske ofenzive se namreč že Avstralija smatra za zelo ogroženo.

Iz Stockholma poročajo: Po vesteh, ki jih objavlja londonski list »Evening News«, bo baje prispel na obisk v London sovjetski zunanji minister Molotov, ki bo z Edenom nadaljeval v Moskvi začete razgovore. List pravi, da bodo bržkone v spremstvu Molotova dospeli v Lon-

Odobritev pravil Pokrajinske delavske zveze

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je glede na svojo lansko naredbo o preureditvi strokovnih združenj delojemalcev in glede na lansko naredbo o predpisih za poslovanje Pokrajinske delavske zveze izdal naredbo o odobritvi pravil Pokrajinske delavske zveze (prej Delavske zbornice), ki jih je sklenil upravni odbor zveze. Ta pravila je odobril po ugotovitvi, da so sestavljena skladno s predpisi.

Upravni odbor Pokrajinske delavske zveze, ki je bil postavljen lani, pomaga še nadalje predsedniku Pokrajinske delavske zveze, dokler se ne konstituira novi upravni in izvršilni odbor.

Strokovnjaki, ki ga je Visoki komisar postavil pri Pokrajinski delavski zvezi z nalogom, da podpira upravljalce zveze in usmerja in vzporeja poslovanje zveze in pripadajočih strokovnih združenj, bo nadaljeval svoje poslovanje do odpoka po Visokem komisarju.

Imovina strokovnih združenj delavcev, ki so včlanjena pri Pokrajinski delavski zvezi, se prenese z rednim inventarjem na zvezo, da jo brani za namene ustreznih oddelkov in sindikatov, ki se ustanovijo.

Obširna pravila zveze določajo med drugim, da zastopa Pokrajinska delavska zveza splošne koristi delavcev Ljubljanske pokrajine ter skrbi za njih zaščito, podpiranje in pravstveno vzgojo. Zveza obsega vsa strokovna združenja, ustanovljena za delavce te pokrajine v skladu z veljavnimi predpisi in poleg tega **podporne ustanove**, ustanovljene od tega združenja.

Zvezo samo sestavljajo pokrajinski strokovni sindikati, ki so razvrščeni v naslednje štiri oddelke: 1. oddelk industrijskih delojemalcev; 2. oddelk trgovinskih delojemalcev; 3. oddelk kmetijskih delojemalcev; 4. oddelk bančnih in zavarovalnih delojemalcev.

V delovno območje zveze spadajo zlasti združenje sindikatov, skrb za poravnavo nasprotij in sporov med sindikati in sindikati

don tudi sovjetski vojaški, mornariški in letalski strokovnjaki v Moskvi

naj bi bili razpravljali o nekaterih pogojih, ki jih je postavil Stalin za ureditev bodočega miru.

Stalinovi pogoji so bili takšni, da si Eden pri vsem svojem velikem spremstvu vojaških in političnih strokovnjakov ni upal sprejeti kakršnihkoli obveznosti, marveč se je rajši vrnil v London, da bi se posvetoval z ostalimi člani vlade. Molotov pa mu je previdno sporočil, da je še prezgodaj za njegov obisk, obljubil pa je, da bo prišel v London v dveh ali treh mesecih. Majskemu je medtem prepustil nalogo, da posladka moskovske pogoje tako, da bi jih Anglija lahko sprejela brez prevelikih težav. Stalinovi pogoji za bodoči evropski mir, pri katerih seveda računajo z možnostjo, da bo os poražena, so obseženi v naslednjih devetih točkah: 1. Rusija zahteva za svoje ladje svoboden prehod skozi ožine Črnega in Sredozemskega mor-

in drugimi strokovnimi združenji kakor tudi prizadevanje, da se spravijo v sklad koristi kategorij včlanjenih v raznih združenjih. Nadalje je naloga zveze pospeševati ustanavljanje ustanov za gmotno podpiranje, za strokovno izobrazbo in za pravno in nacionalno vzgojo upoštevaje splošne koristi vseh strok, nadalje predlaganje ali imenovanje predstavnikov zveze v ustanove, organe ali komisije, sklepanje kolektivnih delovnih pogojev in sporazumov o ureditvi kolektivnih gospodarskih odnošajev.

Se ne priznana združenja in podporna društva, ki želijo biti sprejeta v zvezo, ji morajo predložiti prošnje, opremljene s prepisom pravil, sporočilom o svoji ustanovitvi in o delovanju od ustanovitve dalje kakor tudi seznam članov in upravljalcev. O rešitvi prošnje sklepa izvrševalni odbor zveze. Če zveza prošnjo odkloni ali svojega sklepa v enem mesecu ne sporoči združenju, ima združenje pravico pritožbe na Visoki komisariat. Opravljanje društvenih nalog je dovoljeno zgolj sindikatom in podpornim društvom, ki so pravilno včlanjena v zvezo in so zakonito priznana. Pripadnost k zvezi obvezuje sindikat, odnosno društvo brez časovne omejitve.

Predsednika zveze imenuje Visoki komisar. Upravni odbor sestoji iz predsednika zveze, predsednikov oddelkov, predsednikov sindikatov in voditeljev zakonito priznanih podpornih ustanov. Izvrševalni odbor sestavljajo predsednik zveze in osem članov, ki jih iz svoje srede določi upravni odbor za tri leta. Upravni odbor imenuje dva preglednika računov, predsednika sveta preglednikov računov pa imenuje Visoki komisar. Tajnika zveze imenuje Visoki komisar na predlog predsednika zveze izmed uradnikov zveze.

Član zveze mora biti preko svojega strokovnega sindikata le, kdor stalno prebiva v Ljubljanski pokrajini, pripada stroki, ki jo predstavlja odnosni oddelk, je primernega pravstvenega in političnega vedenja ter izpolnjuje vse ostale pogoje, predpisane z dr-

ja, nima pa nikakih zahtev v Turčiji ali na področju njenih ožin. 2. Besarabija in Bukovina se priključita Rusiji. 3. Obnovi se velika in močna Poljska. 4. Rusiji se priključijo baltske republike Litva, Estonka in Latvija. 5. Moskva želi svobodno in neodvisno Finsko, njene meje so pa odvisne od pomoči, ki jo bo Finska dajala Nemčiji, dokler bo vojna še trajala. 6. Rusija zahteva jamstva, da se Iran ne bo spremenil v odskočno desko za napad nanjo. 7. Moskva nima nobenih zahtev v Afriki. 8. Moskva priznava Angliji položaj sile, ki prevladuje v Sredozemlju. 9. Sovjetska zveza bo podpirala z dobro voljo sleherno angleško politiko, ki naj omogoči jamstva, da se severna Afrika in severna Francija ne bosta spremenili v oporišča, s katerih bi se mogel sprožiti napad na Anglijo, ali s katerih bi bilo mogoče škoditi angleškemu kristim. V Londonu so te točke sprejeli različno. Sodijo, da se namerava Churchill, preden jih bo resno upošteval, posvetovati z Rooseveltom. (»Piccolo«).

žavnimi zakoni in pravilniki. Prošnja za spremembo članstva se mora predložiti odnosnemu pokrajinskemu sindikatu ter mora vsebovati prošilčno izjavo, da se podreja vsem predpisom teh pravi in se zavezuje, da bo poleg obveznih prispevkov plačeval tudi dodatne prispevke, ki bi bili članom naloženi v okviru zakonitih določb ali pravil, in se bo vestno držal društvene discipline. O sprejemu odloča predsednik sindikata. Če pa smatra, da niso dani pogoji za sprejem, mora to v enem mesecu sporočiti predsedniku oddelka, ki odloči o sprejemu po zaslišanju izvrševalnega odbora. Zoper odklonitev se sme prosilec pritožiti na zvezo in v končni s'odnji na Visoki komisariat.

O obveznih prispevkih sklepa upravni odbor. Pogajanja z ustreznimi združenji ali sin-

dikati delodajalcev za sklenitev kolektivnih delovnih pogodb in sporazumov o ureditvi kolektivnih gospodarskih odnosov, ki zadevajo kak oddelek ali strokovni sindikat, vodi predsednik oddelka ali sindikata po predhodni pooblastitvi predsednika zveze.

Vsak oddelek zveze (industrijskih, trgovinskih, kmetijskih in bančno-zavarovalniških delojemalcev) ima svojega predsednika, ki ga izvoli za tri leta skupščina, in upravni odbor, izvrševalni odbor in svet preglednikov računov. Skupščina oddelka sestavljajo predstavniki in člani predsedstev pokrajinskih sindikatov.

Prav tako ima vsak pokrajinski sindikat svojega predsednika, ki ga izvoli skupščina za dobo treh let poleg predsednika sindikata.

Stikanje za življenjem na zvezdah

Dognano je, da na bližnjih planetih ni višjih živih bitij — Izključeno pa ni, da so na kakšni zvezdi v vesoljstvu bitja, podobna nam

Z raziskovanjem ali ne žive morda živa bitja tudi na zvezdah, se zvezdoslovci pečajo že dolgo časa. Ugibanje o živih bitjih izven naše zemlje se nanaša predvsem na Mars. O planetih, ki jih danes poznamo že kar devet (po svoji oddaljenosti od sonca slede v temle redu: Merkur, Venera, Zemlja, Mars, Jupiter, Saturn, Uran, Neptun in Pluton) danes ni še bogve koliko znano, vendar pa so vsi učenjaki vsaj v tem edini, da so ti planeti nastali na enak način in istočasno. Pa tudi to je znano, da je njihova pot elipsa, po kateri se premikajo okoli sonca. Po najverjetnejši domnevi so nastali iz nekih plinastih mas, čeprav še danes ne vemo, kako se je to v vseh potankostih zgodilo.

Najnovejše raziskovanje planetov gre predvsem za tem, da se ugotovi, ali obstajajo tudi na njih enake razmere kakor na zemlji, ali vlada na njih prav takšno podnebje kakor pri nas, ali obkroža tudi nje kakšno ozračje, ali je na njih sploh kaj vode. Vse te okoliščine bi namreč tudi dokazale, da morejo na planetih bivati tudi živa bitja.

Niti z najnatančnejšimi daljnogledi danes še ni mogoče dobiti pred oči natančne slike, kakšno je v resnici pravo površje večine planetov, kajti ti so zaviti v neko meglo, ki ji danes tudi še ne vemo pravega vzroka. S posebno natančnimi pripravami pa se je vendar že posrečilo zmeriti toplino, ki vlada na planetih. Brez doma se lahko trdi, da je toplota na onih planetih, ki so bližje soncu, večja. Tako znaša toplota na Merkurju, ki je od planetov najbližji soncu, povprečno 300 do 400 stopinj Celzija. Na Veneri vlada neko tako, toplotne razmere, kakor pri nas v tropičnih krajih (50 do 60 stopinj). Nato sledi zemlja, za njo pa Mars, kjer vlada nekaka Sibirija. Srednja toplota znaša na njej okoli 20 stopinj pod ničlo. Za Jupitra so preračunali, da vlada na njem že 120 stopinj stalnega mraza, kar izključuje vsako življenje. Še nižja je toplota na Saturnu, Uranu, Neptunu in Plutonu. Zadnji je najbolj mrzel (270 stopinj pod ničlo).

Če stikamo na planetih za takšnimi pogoji, kakršni so potrebni za življenjski obstoj na naši zemlji, bi mogli kvečjemu reči, da bi utegnili biti kakšna živa bitja na Veneri ali na Marsu. Ker pa je površina Venere zažrta v gosto meglo, tako da nam ni mogoče prav spoznati lice tega planeta, preostala samo še Mars, da na njem poizkušamo najti živa bitja. Planet Mars, ki se giblje v povprečni oddaljenosti 60 do 100 milijonov kilometrov od zemlje, je stisnjeno okroglo telo, obdano prav tako kakor zemlja od ozračja, v katerem sta glavna sestavna dela tudi kisik in vodik. To so dokazali z veliko gotovostjo. Prav značilno je tudi dejstvo, da se Mars zavrti enkrat okoli svoje osi skoro natančno v istem času kakor zemlja, namreč v 24 urah in 37 minutah. Tako sta tudi na Marsu noč in dan skupaj dolga okoli 24 ur. Toda za takšno življenje, kakršno je na

zemlji, ni neogibno potrebno prav to, da sta dan in noč dolga 24 ur, pač pa, v kakšnem zaporedju se menjajo letni časi, ki so za vse živalsko in rastlinsko življenje tolikšnega pomena. Ti letni časi nastajajo na zemlji zaradi tega, ker zemeljska os stoji v svetovnem prostoru nekoliko poševno, tako da solnčni žarki padajo pozimi bolj poševno na zemsko površje kakor poleti. Zato prejema zemlja od sonca pozimi manj toplote kakor poleti. Toda dognali so, da je tudi na Marsu tako. Marsova os leži prav tako poševno, iz česar bi sledilo, da morajo biti letni časi tudi na tem planetu podobni, če ne enaki kakor na zemlji.

Natančni daljnogledi so nam odkrili na Marsu podobne reči, kakor jih lahko opazujemo na zemlji. Na Marsovem severnem in južnem tečaju se razprostirajo velikanske bele pege, ki dajo slutiti, da leže tam z večnim ledom pokrite pokrajine. Še več so nam pokazali daljnogledi: kadar se Marsu približuje njegovo poletje, se počasi začno krčiti te ledene pokrajine okoli Marsovih tečajev, ko pa nastopa zima, se začno pojavljati spet v vsem svojem prejšnjem obsegu. Kadar se ledeni pas krči, se vidijo nekatere umazane pege, tako da dobi opazovalec vtis, kakor bi te pege nastale zaradi umazane vode, ker se je tajal led.

Vendar iz vseh teh podobnosti še ne smemo kar na slepo sklepati, da so tudi vse druge razmere na Marsu zelo podobne razmeram na zemlji. Podobnostim stoje nasproti namreč tudi take reči, ki si jih še ne znamo razložiti in jih ne moremo primerjati s čim podobnim na zemlji. Važno je na vsak način tudi to, da je Mars približno še enkrat tako daleč proč od sonca kakor zemlja in da zaradi tega njegovo leto ne traja 365 dni, temveč 669 dni. Velik vpliv pa mora na Marsu imeti tudi dejstvo, da je pot tega planeta mnogo bolj stegnjena elipsa. To ima za posledico, da se oddaljenost Marsa od sonca zelo spreminja v teku enega Marsovega leta. Zato pa je tudi toplota v teku leta na Marsu zelo različna. Spričo vseh teh dejstev nam je danes še nemogoče podati natančno sliko o podnebnih razmerah, ki vladajo na Marsu. Posebno nam je to nemogoče tudi ker ne poznamo natančno Marsovega ozračja, ki more bistveno vplivati na tamkajšne podnebne razmere.

Zvezdoslovci, ki naravna na Mars močan daljnogled, je mogoče videti tudi nekatere podrobnosti. Iz tega natančnega opazovanja so nastali celo zemljevidi, ki predstavljajo Marsovo površino. Na teh zemljevidih so zaznamovana celo morja in celine. Toda pri teh oznakah je treba biti zelo previden, kajti morda ne gre tu za kakšno resnično morja ali za celine, temveč za čisto nekaj drugega, kar daje opazovalčevemu očesu vtis, da so morja. Te pege na Marsovi površini se strogo ločijo druga od druge po svoji barvi, ki je ali rumenkasta ali na modrosiva. Drugi opazovalci so nekatere dele na Marsu celo označili za pokrajine, porasle z rastlinjem. V drugi polovici prejšnjega

stoletja je italijanski učenjak Chiaparelli odkril na Marsu čisto svojevrstne prekope, pri katerih je namignil, da jih je morda ustvarila roka, podobna človeški na zemlji. Te temne črte se vlečejo na stotine in stotine kilometrov po Marsovi površini, ki jih ni prav posebno težavno izmeriti. Široke so te črte okoli 50 do 100 km. Najzanimivejše je pa to da te črte od časa do časa izginejo in se pozneje spet pojavijo, včasih pa so celo dvojne.

Nekateri zvezdoslovci so menili, da je kaj lahko razložiti ta na videz čuden pojav. Takole so si predstavljali: Tudi na Marsu je tehnika že toliko napredovala, da so tamkajšni prebivalci napravili velike prekope od morja do pokrajin, kjer so velike puščave, da bi si na ta način pridobili za preveč obljubljeni Mars čim več rodovitne zemlje. Da pa se od časa do časa pojavijo celo dvojne črte, je pripisati dejstvu, da Marsovi prebivalci po potrebi ukinejo to namakanje na enem kraju in ga nadaljujejo na drugem.

Ta razlaga je dvignila mnogo prahu v znanstvenem svetu. Proti temu naziranju se je dvignila kar cela vojska učenjakov, ki so vsak po svoje skušali rešiti to uganko. Na Francoskem so celo razpisali nagrado 100.000 frankov za onega, ki se mu posreči najti način, kako bi se ljudje z zemlje mogli pogovarjati s prebivalci na Marsu.

Še bolj je postalo zamotano vprašanje, kako je s prebivalci na Marsu, ko so začeli tudi v zvezdoslovju rabiti fotografske aparate. Vsi posnetki Marsa so namreč pokazali, da ni govora o prej imenovanih prekopih, ki bi jih bila ustvarila pametna človeška roka. Pač pa so ugotovili, da so te črte v resnici le očesna prevara. S to ugotovitvijo je tudi potihnila bajka o človeku, ki živi na Marsu.

Iz vsega tega moremo sklepati to, da do danes nimamo še nikakršnih znakov, da na Marsu res žive kaka višja bitja. Njihov obstoj na teh zvezdah je zelo neverjeten.

Vsekako bi bil doprinesen najboljši dokaz za to, ali žive kje drugje v svetovju, v območju drugih sonc, kakšna živa bitja, ako bi se človeku posrečilo zleteti v vesoljstvo med zvezde na obisk. Toda kdaj bo to mogoče? Zelo verjetno je, da nikoli. Tudi če bi bilo res mogoče zapustiti zemski planet in priti iz njegovega območja, bi to še vse skupaj nič ne pomagalo. Treba je samo premisliti, koliko milijonov let je potrebno, da pride na primer svetloba kake bolj oddaljene zvezde do zemlje, a svetlobna hitrost znaša 300.000 km na sekundo. Doba, ki jo navadno človek na zemlji doživi, je prekratka, da bi sploh došel do prav oddaljene zvezde. Če bi pa že prišel do oddaljene zvezde, se ne bi mogel vrniti, ker bi že prej umrl. Do bližnjih planetov bo mogoče kdaj priti, če bo znanost odkrila pogoje take poti.

PRI ŽENITOVANJSKEM POSREDOVALCU

Gizdalin: »Ali že imate za mene mlado nevesto, gospod ženitovanjski posredovalec?«

Posredovalec: »Imam jo, prav mlado.«

Gizdalin: »Ali je dovolj olikana?«

Posredovalec: »Gotovo.«

Gizdalin: »Dobra gospodinja?«

Posredovalec: »Seveda.«

Gizdalin: »Biti mora tudi lepa.«

Posredovalec: »Prava krasotica je.«

Gizdalin: »A kar je glavno, imeti mora tudi mnogo denarja!«

Posredovalec: »No, ljubi, mlad imož, mlada deklica, ki je olikana, gospodinjska, lepa in bogata, pa vas vzame za moža; morala bi biti prav kratke pameti, da bi vas vzela.«

Gizdalin: »Nič ne dene, gospod ženitovanjski posredovalec, tudi kratke pameti je lahko.«

TRI ŽENSKÉ VRLINE

Dušan: »Zaželel sem si ženo, ki bi imela nasledne tri vrline: v kuhinji bi bila kuharica, v tuji družbi dama, v družbi z menoj pa koketka.«

Zoran: »No, pa ste si našli tako ženo?«

Dušan: »Da, toda vse te tri vrline so se nekoliko pomešale. V kuhinji je dama, v tuji družbi koketka, v družbi z menoj pa kuharica.«

Mali in veliki gospodar

Zborovanje dolenjskih živinorejcev

Novo mesto, januarja

Nedavno je bil na kmetijski šoli na Grmu občni zbor Živinorejskega selekcijskega društva za novomeški okraj. Poleg številnih dolenjskih živinorejcev se je zbora udeležil tudi načelnik kmetijskega oddelka Visokega komisariata g. inž. Podgornik, vodil pa je zbor dolgoletni društveni predsednik posestnik g. Janez Žefran iz Gotne vasi.

Iz poročil je razvidno, da je društvo doseglo o priliki zadnje zvezne ocene 90.5 točke in je upanje, da si v kratkem pridobi zvezni zvonec. Na sejem, ki ga je priredilo v preteklem letu društvo za nakup plemenskih bikov, je bilo prignano sicer samo šest bikov, vendar je bilo pet od teh dobro ocenjeno in tudi takoj prodano. V društveni rodovnik so na novo vpisali 11 krav. Zdaj so skupno vpisani 77 krav, dva bika in 72 glav mlade goveje živine. Najboljša krava je dala lani

okroglo 4322 litrov mleka, najslabša pa okroglo 1172 litrov. Razen tega je dalo še pet krav nad 4000 litrov mleka, osem krav 3000 do 4000, 18 krav 2000 do 3000 in osem krav do 2000 litrov.

Za odposlanca na občni zbor je bil izvoljen g. Ivan Strniša iz Regerče vasi. Ravnatelj grmske kmetijske šole g. inž. Absec je imel nato daljše strokovno predavanje o vzreji mlade živine. Iz njegovih izjavanj je posneti, da bo moralo društvo odslej posvečati posebno pažnjo ne samo nadzoru mladičev, ampak bo moralo tudi začeti nadzorovati tolsče, ki jih vsebuje mleko. Treba bo torej v bodočnosti vsekakor paziti ne samo na količino, marveč v isti meri tudi na kakovost mleka samega. Zbor je znova izpričal veliko delavnost med dolenjskimi živinorejci. Gotovo bo društvo tudi v novem letu storilo vse za čim večje izboljšanje dolenjske živinoreje.

— **Povečanje površine bombažnih kultur v Italiji.** Leta 1935. so v Italiji pridelovali bombaž na površini 3000 ha. Do leta 1940. pa je ta površina narasla že na 100.000 ha. Zdaj poročajo iz Rima, da bo površina bombaža z upoštevanjem številnih novih nasadov na Siciliji povečana na 200.000 ha.

— **Pospješevanje reje angorskih kuncev.** »L'Eco di Roma« pravi, da se je reja angorskih kuncev v Italiji že zelo dvignila, ker so se pokazale velike koristi ne samo v gojnih pogledu za rejca, temveč tudi v pridobitvi odlične dlake za uporabo v industriji modnih predmetov. Angorski kuncu uživajo takšno hrano, ki jo italijanski kraji po večini premorejo v zadostni količini. Posestvo, veliko 18 do 20 ha, bi lahko prerediti redno po 100 do 200 kuncev. Izračunali so, da je lan-

ske leto dobil umni rejec za dlako vsakega kunca povprečno po 150 lir, kajti samice se običajno na vsake tri mesece oskubijo. Razen tega je te vrste kunc pravi tako užiten kakor zajci drugih vrst in je zato za kmetovalca kaj primerna vrsta domače živali.

— **Uvoz plemenske goveje živine.** Iz Rima poročajo: Od 1. decembra l. 1941. je dopuščeno izkoriščanje veljavnih carinskih pristojbin za uvoz krav, junic, bikov in telet (do starosti 10 mesecev za samce in do 12 mesecev za samice), ki pripadajo naslednjim pasmam: simentalški, frizonski, pinzgavski, oberintalski in brunoalpski; če prihaja živina neposredno iz kraja izvora in je neposredno namenjena za plemo. Pogoj je predložitev pravičnega potrdila o izvoru.

Kavkaška zemlja ima obilo prirodnega bogastva

Na Vzhodu imenujejo Kavkaz tudi goro jezikov in sicer zaradi tega, ker se v tej gorati deželi mešajo najraznovrstnejši narodi. Kavkaz obsega področje, ki je približno tako razsežno kakor sedajšnja Francija. Počasi se je teh pokrajin polasčala Rusija, dokler ni imela vsega tega ozemlja v lasti.

V 18. stoletju je carska Rusija izrabila dejstvo, da se transkavkaška krajevna dinastija ni mogla več upirati pritisku Perzijcev in Turkov. Sprito tega se ji je posrečilo razširiti svojo oblast tudi na Transkavkazijo; to pa šele po dveh vojnah s Perzijci. Rusi so osvojili vso obalo ob Črnem morju in čez nekaj let še pristanišče Batum. Ni bilo lahko podvreči bojevita gorska plemena. Pol stoletja so trajali hudi boji z njimi, preden so jih ukrotili. Šele leta 1864. se je zasedanje kavkaških dežel moglo smatrati za končano.

V gospodarskem pogledu je Kavkaz velikega pomena zaradi svojega zemljepisnega položaja. Razprostira se med dvema morjema, Črnim in Kaspiškim, in predstavlja nekaj naravnih mostov med Bližnjim vzhodom in evropsko Rusijo. Tudi bogastva, ki ga skriva v sebi kavkaška zemlja, ni zametovati. Zadošča, če omenimo številne petrolejske vrelce pri Bakuju in Groznom.

V političnem oziru pa je posebnega pomena Transkavkazija, dežela onstran Kavkaza. Tod prebivajo trije različni narodi: Georgijci, ki so razdeljeni v številne narodnostne podskupine. Armenci, ki so prav tako kakor Georgijci kristjani, in Turki iz Aserbejdžana, ki so po

veri mohamedanci. Kavkaški Armenci so zadnji ostanki tega starodavnega in velikega naroda, ki je zlasti v prejšnji vojni zelo mnogo trpel in se je zaradi tega tudi precej skril. Versko središče Armencev je bil samostan v Ečiamdzinu na ruskem ozemlju ne daleč od zdajšnjega glavnega armenskega mesta Erišana.

Tudi Georgijci so zelo star narod. Po rodu so sorodni Turkom, vendar imajo svoje posebne značilnosti in se smatrajo pred vsemi drugimi za prave Kavkazijce. Že v dobi ruskih carov je ruska politika šla za tem, da zatre med tem ljudstvom vsako narodnostno težnjo. Rusi, ki so živeli na Kavkazu, so bili maloštevilni in so se v glavnem držali po večjih mestih.

Takoj po boljševiški revoluciji so kavkaški narodi po izvajanju Centraleurope skušali izrabiti priložnost in oklicati svojo neodvisnost. Tedanji zavezniki so priznali samostojno Armenijo in Georgijo. Aserbeidžan in Baku so istočasno zasedli Angleži, pač zaradi petroleja. Toda niso mogli tu uveljaviti svojega vpliva in so prav kmalu morali oditi.

Rusi pa so se tedaj skušali polastiti tega ozemlja, ki je tako dragoceno za njeno gospodarstvo. Kavkazijci so imeli na razpolago premalo sil, da bi se mogli uspešno upirati ruskemu valu. Sovjeti so že leta 1920. zavzeli Baku. Leto pozneje sta bili Rusiji priključeni tudi Armenija in Georgija kot sovjetski republiki. Georgijci, Armenci in Turki niso bili zadovoljni z novim gospodarjem, kakor izjava

Centraleurope, sicer se ne bi bili še naprej upirali in vodili obupnega boja, ki je bil že vnaprej obsojen na neuspeh. Večkrat so v teh deželah nastale vstaje, ki pa so bile zadušene. Že od vsega začetka se je Moskva trdno odločila ohraniti gospodstvo nad to bogato pokrajino, bogato zlasti na petroleju in manganu, ki je v vojnem gospodarstvu za Rusijo tolikšnega pomena.

Dr. Matej Senčar †

Iz Malinske poročajo, da je tamkaj umrl g. dr. Matej Senčar. Bil je po rodu iz slavne Prlekije in bi prihodno leto praznoval 70. letnico. Iz Bolehnečic pri Sv. Juriju ob Ščavnici je šel v gimnazijo v Maribor, maturiral pa je l. 1895. v Gradcu. Pravo je študiral v

Pragi in v Gradcu. Nato je deset let služboval kot sodnik na Brdu pri Kamniku. Zaradi bolezni je šel l. 1911 v pokoj. Nato se je posvetil odvetniškemu poklicu in je tik pred prvo svetovno vojno odprl svojo pisarno v Laškem. Po vojni se je naselil v Ptuj, kjer mu je kmalu pripadla vidna vloga in je bil daljšo vrsto let župan. Naj mu bo v jadranski zemlji lahek počitek. Zalujočim pa naše odkritosrčno sožalje!

Silva Ivančeva †

Ugledno družino Ivančevih v Sodražici je spet zadel hud udarec. Po daljšem trpljenju je umrla v cvetu svojih 34 let ga Silva, soproga najmlajšega izmed bratov Ivančevih, g. Stanka, nameščenega v Kočevju. Po rodu je bila rajnka Miklavčeva iz Ljubljane, hči

znanega trgovskega zastopnika. Poročila se je leta 1928. Zgledni zakon je osrečila edina hčerka, današnja 12letna gimnazijka Nataša. Kmalu po porodu je začela ga Silva bolehati. Zadnje mesece se je stanje mlade matere močno poslabšalo. Toda polna zaupanja je šla na kliniko, kjer je bila deležna najzvestejše nege najspretnjšega operaterja. Žal pa je bila bolezen preveč razvita. Po treh dneh nezvesti, iz katere se po operaciji ni več zbudila, je izdihnila. Prezgodna smrt blage žene in mamice je navdala z iskrenim obžalovanjem številne prijatelje in znance Ivančeve in Miklavčeve družine. Zalujočim naše odkritosrčno sožalje!

Gospod Podrepnik

Zvečerilo se je...

Gospod Podrepnik je stopil po palico in klobuk ter odšel v gostilno na osminko. Bil je samec in zato prost vseh skrbi ali pridig. Štel je že lepo vrsto pomladi. Ko je bil mlajši, je rad uščipnil kakšno natakario in jo pomenljivo pogledal, toda zdaj je plešast, trebuš mu je zrasel in opustil je ljubimkanje. Njegovo dnevno opravilo je bilo: zjutraj v urad, popoldne v gostilno na obed, popoldne spet v urad, proti večeru na sprehod in zvečer na večerjo in svojo osminko.

V srcu mu je poigravalo. Zdel se je sam sebi lahek in gibčen ko kolibri. Veselo je vihtel palico in korakal proti svojemu cilju.

Ko je stopil v sobo, je vladal v njej velik hrup. Prišli so bili cigani. Igrali so poskočne pesmi, ciganska dekleta so se zvijala, plesala, tolkla po cimbalah in zaljubljeno pogledovala. Nehote je gospod Podrepnik živo pogledal. Sedel je za malo okroglo mizo in naročil večerjo. Cigani in ciganke so prenehali igrati in sedli za mize. Posebno pozornost je zbujala mala črnka Maja. Vsi so jo skrito pogledovali izpod oči. Tako tudi Podrepnik.

Maji je šlo na smeh, ko je zagledala plešastega debeluha. Opazila je njegovo skrito pogledovanje. Nalašč se mu je približala. Zaljubljeno ga je pogledala in ga prosila za cigareto.

Ves žareč je izvelkel dozo, jo odprl neprestano jo gledajoč v oči in rekel: »Prosim.«

Maja se je nasmehnila in ni hotela vzeti.

Podrepniku je postalo tesno pri srcu in ves zmedem je rekel: »Le vzemi, mala!«

Tedaj se je Maja od srca zasmejala. Začuden je pogledal najprej njo, potem pa dozo, in videl, da je prazna. Zardel je kakor rak in želel si je, da bi se pogreznil v zemljo. Ecljuje se je začel opravičevati, češ da ni slutil, da je prazna. IHtro je naročil cigarete najboljše vrste.

Maja se mu je vsedla nasproti, mu pokazala vrsto svojih belih zobkov in ga ognjevito pogledala. V tem trenutku bi jo bil Podrepnik najrajši pojedel, tako lepa se mu je zdel.

Cigani so se začeli suvati s komolci in so jo pomenljivo pogledali. Prikimala jim je. Podrepnik ni v svoji razburjenosti ničesar opazil. Takoj je naročil obilno večerjo za oba. Slišal se je z večerjo, kar pri njem ni bilo v navadi, Maja pa je jedla z nenavadnim tekom, vendar se mu to ni zdelo čudno. Ko sta se najedla in napila, sta se pomaknila bliže drug k drugemu, tako da se je Majina mala in mojstrsko izobličena ročica dotikala njegove račje noge. Podrepnik se je počutil kakor v devetih nebesih. Pomaknil se je še bliže k njej in jo gledal s svojimi zalitimi očmi naraščajoč v obraz. Toda naenkrat se je spomnil, da je v gostilni in da ga opazujejo. Ponudil se ji je, da jo spremi do njenega stanovanja. Nasmehnila se mu je in odgovorila: »Nimam doma.«

Odšla sta. Zunaj je vladala popolna tema. Boječe jo je objel okoli pasu in ni se ga branila. Postal je drznejši. Privil jo je k sebi tako, da jo je skoro nosil, toda mala prekanjenka se je samo zvito smejala. Težko je bilo Podrepniku ob tem molku in jo je vprašal: »Ali ti smem ponuditi blazino, kamor bi položila svojo krasno glavico?«

Nemo je prikimala.

Ko sta prišla do vežnih vrat, jih je Podrepnik s tresočimi se rokami odklenil. Sinuknila sta noter kakor v raj. Tesno objeta sta prišla do sobe. Vstopila sta in prižgala luč. Sedla sta na divan in Maja je kakor nehote naslonila svojo glavico čez njegov oslovski tilnik. Žila mu je utripala kakor kovaško kladivo. Zdajci pa jo je kakor divji pograbil in jo začel poljubovati s svojimi mesnatimi usti. Čisto se je spozabil, on, Podrepnik, trezen in moder mož, ki mu manjka samo še nekaj let do pokojnine.

...

Drugo jutro se je zbudil pozno. V vsem svojem službovanju še ni nikoli zamudil službe. Gospod Podrepnik je molče vstal in se hitro oblekel. Toda, koliko je na uri? Segel je po

uri, pa je ni našel. Prestrašen je potipal v drugi žep. Tudi nič. Ukradla mu je njegovo krasno zlato uro. Nehote je skrčil roko v pest, kakor bi bil hotel zdrobiti v prah tisto, ki ga je okradla.

Zdajci ga je obšla kurja polt. Tudi denarice ni nikjer. Vso svojo plačo je nosil zmerom s seboj, ker se je bal, da mu ne bi kdo ukradel denarja iz stanovanja. Ves divji je stekel v gostilno.

»Kje so cigani?«

»So že včeraj zvečer odšli kmalu po vašem odhodu.«

Kako so kopali zaklad in se krepčali proti strahovom

Oni dan me je pot zanesla v grmovsko vas. Stopil sem k Birčevi Lojzki. Začela sva se pomenkovati in poprosil sem jo, naj mi razloži, kako je bilo takrat, ko so zakladokopni veščaki pri njej v kleti kopali zaklad, ki je baje tolikšen, da kar temelje razriva. Povedala mi je tole:

»Bilo je kmalu po koncu prejšnje vojne. Bila je še huda draginja, a posebnih dohodkov nismo imeli. Tedaj sem se spet spomnila velikanskega zaklada, ki je zakopan tam, kjer stoji danes naša klet.«

Na tem mestu je imel pred več sto leti graščak-zidarski mojster vinski hram in v njem poleg vina veliko kad cekinov. Ko je v strahu pred Turki, ki so pridrveli v naše kraje, bežal po stopnicah navzdol in se smrtno ponesrečil, so kmalu zatem vdrli v klet Turki, vino popili in razlili, zaklada v kadi pa niso opazili, ker je bil pokrit s prstjo. Na ta način se je zaklad ohranil do današnjih časov. Kar je bilo lesenega so Turki sežgali in po njih odhodu je eden izmed naših pradedov dobil to zemljo v last in je na tistem mestu zgradil tale naš skedenj. O, če bi bil vedel, kaj je tu zakopano, bi gotovo on izkopal vse to bogastvo.

Mene je prepričalo o tem, da je tu zaklad, zlasti to, ker je zaklad baš na sveti večer cvetel. Ven iz kleti skozi lino se je vil rdeč, moder, rumen in vijoličast plamen. Gorelo je od enajste do polnoči 10 metrov visoko. Iz kleti se je slišal tudi tožec glas.

Takoj drugi dan sem šla k znanemu zakladokopu Tronskemu stricu. Ta me je strme poslušal, potem pa odprl kolomon in potrdil mojo domnevo. Obljubil je, da se bo že pobrigal za to, da se bo bogastvo dobilo iz zemlje. Za pomočnika si je pridobil Markovčeva Jurka in Lojzeta in dan nato so začeli odkopavati.

Povedali so mi pa že v naprej, da to ne bo lahko delo in da je treba imeti precej poguma za tak posel. Pa še to so rekli, da mora biti pripravljeno kaj dobrih jedi in boljšega vina za korajžo, kadar jih bo vrag plašil.

Ročno so se lotili posla. Nekaj časa so kopali vsi trije. Bili so zaprti v kleti, češ da radovednežev ne sme biti poleg. Zdajci je začelo pokati in ropotati na skednju, kakor bi se bil bližal sodni dan. Trojica jo je urno ubrala v hišo, kjer so jih že čakale naročene dobrote.

Ko so se dobro podprli, so šli znova v klet. Eden je kopal, eden je drezal z železno palico v zemljo, Tronski striček pa je bral levite iz kolomona, da bi vrag ne mogel več blizu. Vraga res ni bilo več k njim, a naši junaki so si nekaj izmislili, samo da so lahko nehali in jo spet urnih korakov primahal v hišo, kjer jih je čakala na mizi že nova pojedina.

Gledala sem to več dni zaporedno. Ko sem vprašala, ali bo kaj kmalu zaklad izkopan, so mi vedno zatirjevali, da bo gotovo, a da je globoko v zemlji in da zmerom straši. Kar lasje so se mi ježili, take strahove so mi slikali. Čez teden dni so prenehali. Rekli so, da jih je premalo in da bodo kopali dalje pomladi, ko pride kukavica.

Strt je odkorakal na cigansko taborišče. Star luknjast lonec je bil edina zapuščina katera so pustili cigani za spomin. Jezen je brenil lonec. Ta pa je zadonel kakor bi se mu bil rogal: »Hohoho, zakaj si pa bil slep, slep, slep!«

Gospod Podrepnik se je počasi umiril. Z bo-ljo vsrco je pomislil na Majo, na cigansko dekle, ki je tako lepo, a je vendar tatica. Ko je že hotel oditi, se mu je nekaj zbleščalo v tavi. Prstan. Pobral ga je in ga pogledal. V njem je bilo vrezano ime Maja. Stisnil ga je, kakor bi ga bil hotel zdrobiti in ga je hitro vtaknil v žep. Vsaj en spomin, spomin na ciganko, ki je tatica, ki ni vredna jubezni in je vendar ljubljena, ljubljena, skrivaj od gospoda Podrepnika...

N. K.

Res se je tisto leto kukavica precej zgodaj oglasila, toda zakladokopi se niso hoteli oglasiti pri meni. Odpravila sem se spet k Tronskemu strčku. Pobara la sem ga, kako in kaj, pa mi je obljubil, da bo prišel naslednji prvi petek z obema Markovčevima. Naprosim pa da naj še Rugejčka in Kravčega Jožka. Letela sem k obema in oba sta obljubila.

Komaj sem čakala tistega dne, ker sem za trdno upala, da bo zdaj gotovo kaj z zakladom. Določenega dne se je res vseh pet sešlo. Kajpak, tisti dan niso nič kopali, pač pa mnogo pili in jedli. Drugi dan je Tronski striček vzel enoletno leskovo šibico, jo namočil v treh žegnanih vodah in začrtal ris. Potem so začeli in so kopali s presledki celo leto. Seveda so hoteli dobro jesti, češ da tako laže kljubujejo strahovom. Pojedli so vse kokoši, izpraznili zalogo pšenice in popili vse vino. Naposled so zaklali še kravo, seveda z mojim dovoljenjem. Ko je vsega zmanjkalo, so pa ugotovili, da ni zaklada.

Razočarana sem jih odpustila z grenko izkušnjo. Namesto kupa zlata sem imela razkopano klet. Dve steni sta se mi podrli nekaj dni po odhodu zlatokopov. S težavo smo jih pozidali nazaj.

Kljub temu, da ni bilo takrat nič, sem še zmerom prepričana, da denar še čaka srečnih ljudi, saj je zaklad spet cvetel 8. decembra lanskega leta. Rada bi dobila človeka, ki bi mi razdril skedenj in izkopal denar. Dati bi mi pa moral jamstvo, da mi postavi skedenj nazaj, če dobi kaj ali ne. Hudo mi je, ko vem, kakšno bogastvo hrani naša klet, pa si ne morem pomagati. Tronski striček je umrl, drugi se pa ne razumejo na tako reč.

Tako je končala Lojzka to povest. Verjetno je, da bo še kdaj dobila zlatokope, če bo imela kaj dosti kokoši pri hiši...

G. T.

× Zagonetni umori. Prebivalstvo francoskega mesta Abbeville živi že nekaj časa v velikem strahu. Tam izginjajo ljudje na nepojasnjen način. Pravkar poročajo, da sta izginili spet dve osebi; ena meč njima je bila policijski uslužbenec. S tem se je njih število zvišalo na štirinajst. Vse kaže, da gre za žrtve neznanih zločincev, kajti v nekaterih primerih so našli pozneje njih trupla. Policija je tudi tokrat spravila na delo svoje najboljše detektive, ki pa doslej še niso mogli najti sledi za zločinci.

× Včasih je dobro pogledati v žepe ponošene obleke. Na Nizozemskem so nedavno našli prstan Napoleona III., in sicer že drugič. Prvič je bilo to pred štirinajstimi leti. Našel ga je neki kmet pri svojem delu na polju, pripisoval pa mu ni prav posebnega pomena in vrednosti, kajti vtaknil ga je v žep in potem nanj čisto pozabil. Prstan se je tako spet izgubil. Te dni pa je isti kmet pregledoval svoje ponošene obleke, če je morda katera izmed njih le še za rabo. Pri pregledovanju je posegel malo tudi v žepe in odkril v hlačah tisti prstan, ki ga je bil svoječasnno našel na njivi. Šele zdaj si je prstan nekoliko natančneje ogledal in videl, da ima znotraj napis: »Napoleon III., francoski cesar.«

Maurijevo:

Živa in mrtva

Roman

Frank se je okrenil k njej. Zdelo se je, da so njene besede napravile nanj globok vtisk in ga vznemirile.

»Prosim Vas, gospa Paštrovičeva, take mi-li preženite z glave! Kar se tiče osebno mene, Vam ne morem povedati, kako me veseli, da ste se poročili z Andrejem. Docela sem prepričan, da boste imeli popoln uspeh.«

Bil je silno razburjen in znova je segel v žep po robec. »Prepričan sem,« je dejal, »da bi bilo Andreju zelo hudo, če bi vedel za Vaše občutke.«

»Vi mu pač ne boste nič izdali?« je rekla prosoje.

»Bodite brez skrbi, gospa. Toda verjemite mi, da poznam Andreja boljše kakor kdorkoli in da sem ga bil videl že v mnogih razpoloženjih. Če bi vedel, da se mučite zaradi preteklosti, bi bil to zanj hud udarec. Mladi ste in — in razumni in ničesar nimate skupnega s tem, kar je bilo. Pozabite preteklost, gospa, kakor jo je pozabil on in mi vsi! Vaša naloga je, da nas vodite čim dalje od preteklosti, a ne, da bi se vračali vanjo.«

»Že zdavnaj bi Vam bila morala zaupati vse to,« je dejala tiho Irena. »Zdaj sem mnogo mirnejša. In vi mi boste prijatelj, pa naj se zgodi karkoli, kaj ne, Frank?«

»Da, zares,« je odvrnil Frank.

»Frank! Preden napraviva za vselej piko za današnjim dnem, Vas prosim, da mi odgovorite še na eno vprašanje, toda odgovoriti morate docela iskreno.«

»Obljubim vam vse, kar mi bo mogoče.«

»Povejte mi, ali je bila Rebeka zelo lepa.«

Frank ni takoj odgovoril. Ni mu videla v obraz, ker je bil obrnjen proti poslopju, do katerega sta bila prišla. Naposled je počasi izpregovoril:

»Da, mislim, da je bilo to najlepše bitje, kar sem jih kdaj videl.«

Frank ji je svetoval, naj pozabi preteklost. Toda Franku ni bilo treba sleherni jutro sedeti v salonu za Rebekino pisalno mizo in držati njeno pero v rokah. Ni mu bilo treba sedeti v jedilnici na njenem mestu, jesti z njeno žlico in piti iz njenega kozarca. Ne, ni hotela misliti na Rebeko, a ona je bila tu, v njenih mislih, v njenih sanjah.

Beatrica ji je poslala poročno darilo: štiri zvezke Zgodovine slikarstva. Položila jih je na pisalno mizo, pri tem pa je podrla majhen porcelanosti kipček, da je padel na tla in se razbil na drobne kosce. Prestrašeno je pogledala najprej proti vratom, potem pa je začela hitro zbirati črepinje. Spravila jih je v papir in jih vtaknila v predal pisalne mize.

Druga dne po kosilu je stari Fric boječe rekel Andreju:

»Vam smem nekaj povedati, gospod?«

»Seveda, Fric, kaj pa je?«

»Gospa Opravilova obtožuje Roberta, da je vzel iz jutrnega salona dragocen okrasek. Robert prinaša tja vsak dan nove rože, in ko je daries prišla gospa Opravilova gledat za njim, ni bilo okraska nikjer več. Robert je ves obupan.«

»Prosim vas, Fric, pokličite gospo Opravilovo sem! Kakšen okrasek pa je bil to?«

»Porcelanasti kipček, ki je stal na pisalni mizi.«

»Moj Bog, ena izmed naših domačih dragocenosti, kaj ne? Moramo ga najti! Takoj mi pokličite gospo Opravilovo!«

Fric je odšel in Andrej in Irena sta ostala sama. Irena je čutila, da so ji lica vsa v ognju. Stopila je bliže k svojemu možu:

»Že prej sem ti hotela to povedati, dragi, toda... toda sem pozabila. Jaz sem razbila kipček.«

»Ti si ga razbila? In čemu, za vraga, nisi tega povedala že prej, ko je bil še Fric tu? Zdaj boš pa morala pred obema govoriti.«

»Ne, ne, Andrej, sam jima povej, jaz pojdem gor...«

V tem so se že odprla vrata in Fric in Opravilova sta vstopila.

»Vse skupaj je bil le majhen nesporazum, gospa Opravilova,« je dejal Andrej. »Izkazalo se je, da je kipček razbila gospa Paštrovičeva in mi je pozabila to povedati.«

Vsi so pogledali Ireno.

»In kam si dala črepinje? Morda bi se dal popraviti?« je dejal Andrej.

»Zavila sem jih v papir in jih spravila v predal pisalne mize.«

»Kaže, kakor bi se bila gospa Paštrovičeva bala, da je ne bomo vtaknili v ječo. Kaj ne, gospa Opravilova?« se je zasmel Andrej. »Fric, vi pa recite Robertu, naj si obriše solze!«

»Gospa morda ni vedela, koliko je bil vreden tisti kipček Amorja,« je dejala Opravilova.

»O, pač,« je žalostno vzdihnila Irena, »tako sem vedela, da sem razbila nekaj dragocene-ga, zato sem pa tudi tako skrbno spravila črepinje.«

»In jih skrila v predal, da jih nikdo ne bi našel, kaj ne?« se je zasmel Andrej. »Take reči počenjajo služkinje, ali ne, gospa Opravilova?«

»To je res huda nesreča,« je nadaljevala Opravilova. »Ne spominjam se, da bi se bilo kdaj karkoli razbilo v jutrnem salonu. Vselej smo tako pazili pri pospravljanju. In... če bi se milostljivi gospe spet kdaj primerila podobna nesreča, bi jo lepo prosila, da bi blagovolila takoj o tem obvestiti mene, da bom vse uredila...«

»Že prav, gospa Opravilova,« je dejal Andrej. »hvala vam! Kar je, je!«

Opravilova je pozdravila in odšla. Irena je sedla na stol in se zagledala skozi okno. Andrej je znova segel po časopisu.

»Zelo mi je žal, dragec,« je rekla čez trenutek Irena, »da sem razbila to reč. Sama ne vem, kako se mi je moglo to zgoditi.«

»Toda, dragi moj otrok, pozabi že to! Kaj pa je potem, če si jo razbila!«

»O, pa še koliko! Opravilova je gotovo vsa besna name.«

»Čemu ona? Saj kipec vendar ni bil njen!«

»A tako je ponosna na vse, kar je pri hiši. Strašno je pomisliti, da prej ni tu nihče ničesar razbil. Morala sem priti jaz... Gospa Opravilova mi tega ne bo nikoli odpustila.«

»Gospo Opravilovo lahko vrag vzame! Je mar ona vsemogočni Bog? Kaj naj to pomeni, da se je tako bojiš? Prav čudna si včasih. Čemu je nisi preprosto poklicala gor, ko se ti je primerila nesreča s kipecem, in ji rekla: Glejte, gospa Opravilova, pospravite te črepinje! To bi se ji zdelo povsem razumljivo. Ti pa se obnašaš kakor kakšna služkinja.«

»Saj sem v resnici tu le ko kakšna služkinja — v marsikaterem oziru,« je rekla Irena počasi. »Dobro vem to. Zato pa imam toliko skupnega s svojo sobarico, malo Klarko. Zato me tudi Klarka tako ljubi. Prav zato si se tudi oženil z menoj. Dobro si vedel, da sem neumna, plaha in neizkušena in da si torej ljudje rad menoj pač ne bodo brusili jezikov.«

Andrej je naglo vstal in vrgel časopis na tla.

»Kaj hočeš reči s tem?« je zavpil jezo in obraz se mu je spačil.

»Ne... ne vem,« je zajecjajala Irena, »ničesar posebnega nisem mislila. Kaj ti je?«

»Kaj veš o jeziki v Dubravici?«

»Ničesar ne vem, res ne,« je zatrjevala v strahu. »Ne glej me tako! Sem rekla kaj hudega? Kaj ti je, Andrej?«

»Kdo ti je kaj natvezel?«

»Nihče ničesar; verjemi, nihče!«

»Čemu si potem izgovorila tiste besede?«

»Ponavljam, da sama ne vem. Kar tako so mi prišle na jezik.«

Stal je pred njo z rokami v žepih in jo mračno gledal. Potem je počasi in zamišljeno dejal:

»Res ne vem, ali nisem bil prevelik sebičnež, ko sem se bil oženil s teboj.«

Irena je po vsem telesu zamrazilo.

»Kato to misliš?« je vprašala.

»Mislim, da nisem najboljši mož zate, kaj? Prevelika razlika v letih in — saj ti sploh nisem dal časa, da bi si pošteno razmislila, preden si se poročila z menoj.«

»Čemu mi pripoveduješ tako grde reči? Dobro veš, da te ljubim nad vse na svetu. Nikogar razen tebe nisem imela na svetu; ti si mi oče, brat in sin.«

»Si srečna tu?« jo je prekinil Andrej in se zagledal skozi okno. »Včasih dvomim o tem. Oslabela si. Postala si blede.«

Božal jo je po licu kakor brez uma, sklonil se je in jo poljubil na čelo.

»Ne, ne, srečna sva, oba sva srečna, ker sva skupaj, ali ne, Andrej?«

Ni ji odgovoril. Še zmerom je gledal skozi okno. Ona je izpustila njegove roke in slišala je svoj trdi, hladni glas: »Če misliš, da nisva srečna drug ob drugem, bi bilo mnogo bolje, če bi mi to odkritosrčno povedal. Potem ne bom več živela pod isto streho s teboj. Čemu vendar ne odgovorjaš?«

Vzel je njeno glavo v svoje roke in jo gledal kakor tisti dan, ko sta se vrnila s prvega sprehoda v Blaženi zaliv.

»Kaj naj ti odgovorim?« je dejal. »Sam ne vem, kaj. Če praviš, da sva srečna, naj bo. Jaz ničesar ne vem o tem. A verujem ti. Srečna sva. Dobro, velja.«

Spet jo je poljubil in počasi stopil od nje.

»Ali so tudi ostali predmeti v jutrnem salonu dragoceni?« je vprašala nenadno.

»Mislim da.«

»A čemu ste prav za prav spravili vse najdragocenejše reči v ta salon?«

»Tega ne vem. Morda se tam najboljše prilegajo.«

»So bile zmerom tam? Že takrat, ko je še živela tvoja mati?«

»Ne, mislim, da prej niso bile tam. Bile so raztresene po vsej hiši.«

»A kdaj so opremili salon tako, kakor je danes?«

»Ko sem se oženil.«

»So ta kipec tudi takrat dali v salon?«

»Dvomim. Mislim, da je bilo to poročno darilo. Rebeka se je precej dobro spoznala na porcelan.«

Ni ga pogledala. Začela si je čistiti nohte. Izgovoril je me svoje prve žene povsem naravno, mirno. Čez trenutek ga je naglo skrivaj pogledala. Stal je ob peči z rokami v žepih in gledal predse. Spominja se Rebeka, je pomislila Irena. Spominja se, kdo ji je bil prinesel dragoceni kipec. Kako se ga je Rebeka razveselila... Spet se je ozrla po Andreju. Še zmerom je stal na istem mestu ob peči.

»Na kaj misliš?« je vprašala.

Glas ji je bil trd in mrzel, srce pa ji je strahovito razbijalo. Prižgal si je cigareto, segel po časopisu in rekel:

»Na ničesar posebnega ne mislim. Čemu vprašaš?«

»Videti si tako resen in kakor bi bil v duhu bogve kje.«

Ob koncu junija je moral Andrej za dva dneva z doma. Udeležiti se je moral neke važne svečanosti. Irena je ostala sama doma. Po kosilu je šla s psom na sprehod k morju; ko pa se je pozno popoldne vrnila domov, je zagledala pred hišo avtomobil, toda ne na običajnem mestu na dvorišču, kjer so se navadno zaustavljali obiskovalci, temveč zadaj za gospodarskimi poslopji, tako da ga iz hiše niso mogli videti. Bogve kdo bi to mogel biti, prav danes, je premišljevala Irena, medtem pa ji je pogled zablodil proti zapadnemu krilu hiše in se ustavil ob oknu, ki je imelo polknice široko odprte. To jo je presenetilo, ker so bila sicer vsa okna na zapadnem krilu hiše dan in noč trdno zaprta. Videla je, da stoji pri oknu mož, ki jo je bil najbrž zagledal, ker je naglo odskočil, nekdo pa, ki je stal za njim, je iztegnil roko in zaprl polknice.

Bila je to roka gospe Opravilove. Irena jo je spoznala po njenem črnem rokavu. (Dalje)

Smrt je šla mimo

Ribničan je Pepetov Dolfe, čeprav morda ne več čisto pristen. Hud je ko sršen in jo vozi po svetu čisto po svoje. Oni dan se je spomnil, da bi bilo dobro umreti.

Zdrav je Dolfe ko riba; da bi si sam končal življenje, je malce preveč boječ, umreti pa je hotel na vsak način, umreti prav po ribniško.

Misli, misli in jo stuhla. Bilo je pred pustom, v času veselih svatovščin in ženitnin. Dolfe je hodil s svatbe na svatbo in so ga bili povsod veseli, najsi tudi ni muzikant. Povedati ve marsikatero okroglo in včasih tudi kakšno zabeljeno, razen tega pa ume slikati.

»Mirno! En, dva, tri...« pritisne, se prikloni in se še prijazno nasmehne, pa že ima ženina in nevesto na steklu, a čez nekaj dni prejmeta mlada zakonca nemo govoreč spomin na slavnostni dan.

Kjerkoli opravi Pepetov Dolfe ta važen posel, ga vzamejo potlej svatje medse in ga pridno zalagajo z dobrotami tega sveta. Dolfe jih robi in uživa, da se mu iskreno izpira in splakuje, kadar mu zdrkne kakšna jedila z jezika, in hiti na večer založen in naložen in še s culo obložen domov.

Tako je oni dan opravil v dveh dneh kar šest ženitnin in je na šesti kazal isti čudoviti tek kakor na prvi. Zvečer se je primajal domov in bi bil še rad jedel, pa le ni šlo. Trebuh mu je začel rasti in se bočiti, da je moral odpeti hlače in telovnik, vzlic temu ga je pa še tiščalo. V sencih mu je kljuvalo, v prsih mu je tiščalo in srce je ropotalo in nabijalo kakor polkovni tambor. Tedaj je Dolfe spoznal in milo potožil ženi:

»Iva, ljuba moja, umri bom. Dostikrat sem te nabunkal, odslej te ne bom več!«

Ženi se je milo storilo. Ponudila je trpečemu encijanovega čaja in grenke soli ter ga je s težavo spravila v posteljo.

»Ali ti je kaj odleglo, Dolfe?« je vzdihovala in mu gladila vroče čelo, a Dolfe:

»Hčerko mi poklič, Iva, da se poslovim od nje.«

Žena zajoka:

»Berta, Berta, oče umira!«

Hčerka splašena pridrvi v sobo, joka in

ogleduje očeta, ki stoka na blazini kakor napet vol.

»Kaj vas je vendar prišlo?«

»Zadnja ura je prišla,« stoka Dolfe in zavija oči.

Žena prinese svečo in križ, hči poklekne in joka, Dolfe pa zastoka:

»Še sina mi poklič, Iva, da se poslovim od njega!«

»Mirko, Mirko, ata umira!« zavije žena in odmotovili po sina.

Sin prilomasti, godrnja in rentiči, češ:

»Noč je za spanje.«

»Sin moj, ljubi sin,« hrope Dolfe, »ali slišiš, sin?«

Vpliv lune na človeka je velik

Ze dolgo je znano, da ima luna velik vpliv pri plimi in oseki morja. V zadnem času pa je neki vseučiliški profesor v Dresdenu ugotovil, da luna nima svojega vpliva samo na pojav morske plime in oseke, temveč sploh na vso zemsko celino. Po njegovih računih naša zemlja zaradi učinkovanja lune vsak dan zaniha skoro za pol metra. Zaradi tega pojava pa se mora seveda spreminjati privlačnost zemlje, ki jo ta izvaja na vsa telesa na njej. Ta sprememba privlačnosti nastaja v popolnoma pravih presledkih, prav kakor sledi zaporedno vsak dan prikaz lune na nebu. Z drugimi besedami bi se to reklo: teža prav vsakega telesa na zemlji, torej tudi človeškega telesa, je odvisna od vpliva, ki ga kaže 406.000 km oddaljen zemski spremljevalec mesec, ki pa je od zemlje same 81krat manjši.

Skoro istočasno se je pojavil s podobno razlago o tem vplivu lune neki zdravnik. Ta je podrobno pokazal na vsa opravila človeškega telesa, ki se zaradi omenjenega vpliva lune spreminjajo. To je bil hamburški zdravnik Jores. Mož je napisal obširno razpravo z naslovom »Človek in luna«. Pri reševanju te uganke je naletel na neko 100 let staro knjigo, v kateri se je njen pisec Schweig že takrat bavil

Mirko ima dokaj ribniške krvi in zamrmra: »Kaj je, oče?«

»Bog ti odpusti, sin,« stoka Dolfe, »jaz ti vse odpustim. Pameten bodi in očeta ne pozabi!«

»Saj ga ne bom, ko mi še ponoči ne da miru,« skuša Mirko v smehu.

»Oh, sin, moja zadna ura je prišla,« se vije stari, mladi pa:

»Dober večer ji recite in lepo zaspite.«

»Pameten ostani! Z menoj je pri kraju...«

In je nesrečni Dolfe do smrti potrpt počasi zaspal s toplimi opekami, ki so mu jih naveljali na preveč poln želodec.

Ko je drugo jutro vstal zdrav, le malce bled, ga je nadrla žena: »Manj bi se bil nažrl, pa bi ne bil imel sitnosti.«

Tako je šla smrt mimo Dolfeta in ga pustila, da je še lahko hodil po svatbah. L. V.

s tem vprašanjem. Ta knjiga je izšla leta 1843. Svoje pomisleke, ki jih je imel Jores, ko je načel vprašanje luninega vpliva na človeka, je začel primerjati z onimi, ki jih je omenjeni znanstvenik podal skoro pred 100 leti, in je našel tudi precej podobnosti.

Svoje znanje in svoja nova odkritja pa je zajemal iz izkušenj, ki si jih je pridobil pri opazovanju svojih bolnikov. Pri tem je sicer prišel do spoznanja, da gredo spremembe v človekovem telesu na račun spremenjenega načina človekovega življenja in prehrane. Vsi ti bolniki so se morali strogo držati vseh predpisov in navodil svojega zdravnika. Pri teh opazovanjih pa je dognal neke značilne spremembe, in sicer se je taka sprememba godila vsak šest dan. Petkrat šest dni pa je baš 30. To se pravi, da te spremembe natančno ustrezajo luninim spremembam, ki jih opazujemo z naše zemlje. Ta dognanja je potrdil še drugi poizkus, ki je pokazal iste spremembe na človeškem telesu v teku petkrat šest dni. Svoje poizkuse je omenjeni zdravnik napravil najprej na moških, v potrditev svojih dognanj pa še na ženskah.

S tem vplivom lune se je baval še zdravnik Kirchhof. Namen njegovega raziskovanja je bil v prvi vrsti ta, da dožene, kaj je s tistimi otroki, ki se rodijo v času, ko luna povzroči oseko. Zdravniki pripisujejo tudi precej verjetnosti temu, da so božastna in nekatera druga obolenja v tesni zvezi z luninimi spremembami. Nedvomno je torej, da ima luna neki vpliv na človeka. Doslej nismo prav za prav mnogo več vedeli, kakor to, da včasih mesec koga nosi ali trka.

Mnogi kraji, dežele, reke in morja

so zaradi nesporazuma dobili napačna imena

Pri raziskovanju posameznih zemljepisnih imen lahko pogosto ugotovimo, da niso osnovana. Ljudje so dostikrat dajali imena mestom, rekam, morjem in deželam v zmoti. Zato je vsakdo razočaran, če misli, da je Rdeče morje dobilo svoje ime po rdeči barvi svoje vode. Voda ni rdeča, a tudi nobenega drugega pojava ni, ki bi bil v zvezi z rdečo barvo. Voda Rdečega morja je bistra, prozorna in modrikasta. Morje je dobilo zdajšnje ime zato, ker so ljudje napačno prevedli ime, ki ga za to morje uporabljajo vzhodni narodi. Na Vzhodu namreč strani neba označujejo z barvami in pri njih pomeni rdeče morje dejansko južno morje. Tako je od starega Južnega morja nastalo Rdeče morje.

Podobno je s Črnim morjem, katerega površina je svetlozelenkaste barve. Črno morje je prišlo do zdajšnjega imena spet samo zaradi tega, ker pri vzhodnih narodih pomeni črno severno, pa so to morje imenovali Severno morje.

Niso pa samo morja dobila napačnih imen, temveč so še podobni primeri zgodili tudi z mnogimi rekami, mesti in deželami. Tako se največja južnoameriška reka še danes imenuje Amazonas. Do tega imena je prišla na čuden način. Španski mornar Francisco de Ortelana je prvi človek iz starega sveta, ki je prijadral v to reko. Na obalah široke reke je videl vse polno domačinov z dolgimi lasmi. Niti malo

si ni mislil, da bi bili to možje, temveč jih je smatral za oborožene ženske na konjih. Zato jih je imenoval Amazonke. Tako je tudi imenoval odkrito reko.

Na slični zmoti sloni tudi ime glavnega mesta Brazilije Ria de Janeiro. Če bi to ime prevedli v slovenščino, bi pomenilo Reka Januar. Nekoliko čudno ime, ker v bližini mesta sploh ni nobene reke. Ime izhaja od slovitega pomorščaka Diaza de Solisa, ki je priplul na mesto, kjer stoji današnji Rio de Janeiro, na novo leto 1515. Morski zaliv je smatral za ustje reke in je kraju dal ime po mesecu, v katerem ga je odkril.

Zanimiv je tudi postanek imena Kanade, ki ga je tej deželi dal Francoz Denys. V deželo je prišel šele potem, ko jo je odkrilo že več španskih pomorščakov, in ji je dal ime, za katero je mislil, da ga za to deželo uporabljajo domačini. To mišljenje pa je bilo čisto zmotno, ker so mu domači prebivalci hoteli z njim dati prav za prav evropski naziv. Domačini so namreč pred tujci za svojo zemljo uporabljali dve besedi, ki so jih čuli od Špancev, in sicer »aca« in »nada«. Z njimi so Španci izražali svoje razočaranje zaradi siromašnosti dežele, v katero so prišli. Besedi namreč pomenita »tu ni ničesar«. Zaradi nesporazuma med Denysom in domačini je Kanada dobila svoje zdajšnje ime.

IZDAL SE JE

»Ali me boš vedno ljubil?« vpraša dekle. »Glej jo no, ti si prva, ki dvomi o tem.« odgovori fant.

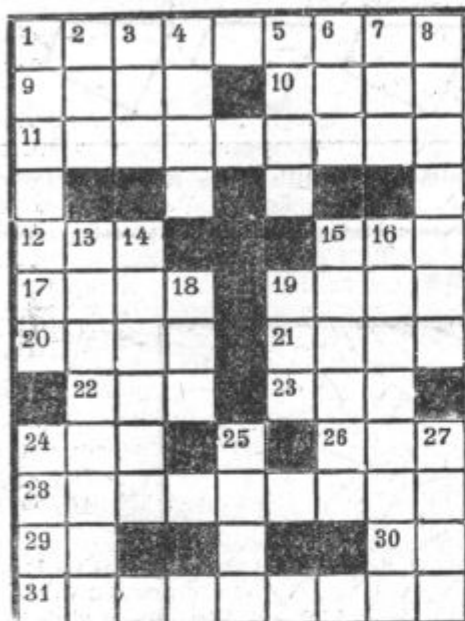
VZDIH

»Če kaj najdeš, moraš vrniti, kar pa izgubiš, ti nihče več ne prinese nazaj.«

Za ugankarje

Križanka

Vodoravno: 1. Drugo največje mesto v Ljubljanski pokrajini. 9. Ribje jajčece. 10. Moško krstno ime. 11. Navadno ima vsaka soba štiri (ednina; tri črke) + predlog (dve črki) + ideal s podobno besedo. 12. Predhodnik strelnega orožja. 15. Prislov. 17. Barva v kvartopirski igri, ki dobi nadmoč nad drugimi barvami (ednina). 19. Nobena rastlina ne zraste brez njega. 20. Tisti prostor, kamor pada oba slepca, če drug drugega vodita. 21. Očka z besedo, ki je pri nas na deželi običajnejša. 22. Z njim barvaš predmete, da se svetijo. 23. Veznik. 24. Svatba ali pojedina s staro besedo; tudi neki alkoholni pijači rečemo v narečju tako. 26. Kitajska narodna jed. 28. Mrčes, ki piči (tri črke) + na sodu jih imaš (množina). 29. Končnica, ki jo ima mnogo mest na vzhodnem bojišču. 30. Do v latinščini. 31. Gradili so jih naši predniki največ okrog cerkev proti Turkom (ednina) + dobiš jo, če se urežeš (štiri črke).

Navpično: 1. Drugo ime za Miklavža. 2. Z njim gledaš. 3. Z zelenjavo in tudi s sadnim drevjem obdelan kos zemljišča. 4. Zelenica s tujo besedo. 5. V Arabiji in Severni Afriki imenujejo tako vse neodvisne poglavarje rodov (ednina). 6. Drevo ali kaka druga rastlina ga rodi. 7. Kdo v srbohrvaščini 8. Pomaniševalna oblika domače živali, ki glede pameti nima dobrega slovesa. 13. Bela sužnja v nekdanjem turškem haremu, ki je postala prosta, kakor hitro je svojemu gospodu rodila dete; bila je nekako na pol žena svojemu gospodu. 14. Buči sorodna vrtna rastlina. 15. Število pet v drugi obliki. 16. Prebivalec neke celine. 18. Kazalni zaimek. 19. Ura v srbohrvaščini. 24. Dan, ko po cerkvenih določilih ne smeš uživati mesa. 25. Oznaka neke vrste cigaret v Ljubljanski pokrajini. 27. Svila s tujo besedo.

Čarobni kvadrat

1. a a a a a
2. a č č e e
3. e n n o o
4. o p p r r
5. t t t t t
1. 2. 3. 4. 5.

Vodoravno in navpično: 1. Zemljišče, kjer rase manjša trava; tudi neki kraj blizu škofje Loke se tako imenuje. 2. Če kaj razbivaš, ga delaš. 3. Dva kraja se tako imenujeta: eden na Spodnjem Štajerskem, drugi na Koroškem (ob Dravi). 4. Natančen z drugo besedo. 5. Grško glavno mesto.

Skrito ime

o d a o r o r k o e r o
e n a o d o d t a a m o

Če namesto pik postavite prave črke, dobite slovenskega pisatelja iz prejšnjih časov.

Dopolnilnica

. . o ž i t e v
l . . p a r d i
p o . . o r b a
š a r . . t a n
z a k r . . a n
p o s i i . . n
s t a r a v . .

Kjer so pike, vstavite ustrezajoče črke in dobili boste v obeh vrstah od gornega levega kota navzdol do desnega dva kraja, in sicer v prvi vrsti ime mesteca v naši pokrajini, v drugi vrsti pa ime vasi, kakršnih je več na naši zemlji.

Skrit pregovor

..... vest z drugo besedo
..... zmerom jih izgovarjaš
..... blaznost z drugo besedo
..... skupina drobnih reči
..... reka v Turčiji
..... kazalni zaimek v dvojini
..... pridevnik iz sina Izaka in Rebeke
..... vzrok z drugo besedo
..... za starši najbližja sorodnica
..... mož, ki dolguje
..... po smrti pridemo tjakaj
..... norec, ki divja.

Če vzameš iz prav uganjenih besed prve pare črk, dobiš znan pregovor. Zlogi, ki jih potrebuješ za pravilno rešitev besed, so nastopni: be, be, be, biž, ca, da, dol, dro, dva, e, ev, frat, log, na, ne, no, no, o, raz, rost, sa, se, se, snež, stra, vi, vov, za, žnik.

Posetnici

Verica Pantan

Gomilsko

Ta gospodična je podedovala neko podjetje. Kaj je zdaj? Uganite!

Anton Tevkavec

Žiri

Gospod je lastnik nekega podjetja. Kakšno je to podjetje?

Rešitve ugank iz prejšnje številke. Križanka: vodoravno: 1. Celovec, 7. Ema, 8. rdi, 9. lim, 10. log, 11. ako, 13. es, 15. on, 16. tovor, 19. kosanje, 21. rt, 22. el, 23. kap, 25. ima, 26. akt + tron, 27. jek; navpično: 1. Celje, 2. Emi (ime), 3. lama, 4. vrolo, 5. Edo, 6. cigan, 12. kovač, 14. stotak, 15. orjemo, 17. os, 18. on, 19. Krka, 20. elan, 24. Ptuj, 25. Irak. — Posetnice: čevljarski mojster, čevljarski pomočnik, čevljarski učenec. — Izpopolnilnica: Andrejčkov Jože. — Čarobna kvadrata: prvi: 1. mast, 2. Amor, 3. Soča, 4. trak; drugi: 1. Zila, 2. Iran, 3. last, 4. Ante. — Skrit pregovor: Vrč gre k vodi, dokler se ne ubije.

Domači zdravnik

zaraj dobro neateri ljude
golše

Danes je že kolikor toliko dognano, zakaj se nekaterih ljudi loti golša (krof). Učeni zdravniki so ugotovili, da se golša pojavlja skoro samo v nekaterih alpskih krajih. Učenjaki so preiskali na tisoče primerov in našli, da je ta bolezen v tesni zvezi z zemljo, na kateri bolnik prebiva. So pokrajine, kjer je vse prebivalstvo golšasto. Če pa bolnike preseliš drugam, bolezen takoj odneha in golša se zmanjša ali pa sploh izgine. Učenjaki so tudi delali poskuse z otroki, ki so se rodili v krajih, kjer ni te bolezni. Kakor hitro so jih preselili v golšaste kraje, so se takoj pojavile golše. Učenjaki so torej zaključili, da so v alpskem gorovju neki kraji, ki jih je treba imenovati golšasti kraji.

Ta bolezen gre od rodu do rodu, a izkane, kakor hitro se odtični izselijo iz očetove hiše in gredo drugam. Zdravniki so prišli do zaključka, da golša nekako okuži hišo in se je potem drži. Zdravniki pravijo, da vpliva na tako hišo sestavina zemlje, na kateri je hiša zgrajena. Dokazano je celo, da se vpliv zemlje manjša, čim više prebivaš v tisti hiši. V visokih nadstropjih okuženih hiš so lahko skoro čisto zdravi ljudje, medtem ko je v spodnjih prostorih vse golšasto.

Najhujši nasprotnik golše je jod vsebujoča sol. Prebivalstvo v Schwarzwaldju je prav zaradi tega tako golšasto, ker vsa ta pokrajina joda ne pozna ne v sestavini zemlje, in ne v rastlinstvu, ki služi ljudski prehrani. Čim več joda, tem manj golš, čim manj joda, tem večja nevarnost za to bolezen.

Okoli 260.000 živali lahko leta po zraku

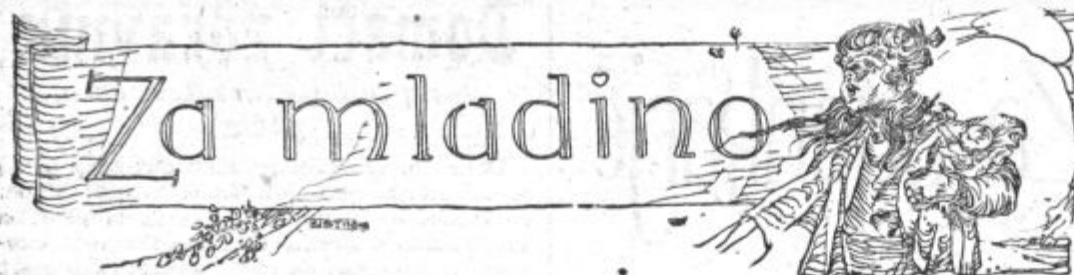
Na naši zemlji živi 420.000 različnih živali in od teh jih leta 260.000 ali 62 odstotkov. Na čelu letajočih živali so žuželke s krili, ki preživijo večino svojega časa v zraku. Izmed 280 tisoč vrst žuželk je 240 tisoč takih, ki lahko letajo.

Žuželke, ptice in netopirji so zdajšnji naravni letalci. V prastarih časih pa so živele na zemlji tudi druge in mnogo večje krilate živali, ki so se lahko dvigale v zračne višave. Zanimivo je dejstvo, da imajo vse živali, ki jim je potrebno letanje po zraku, da se lahko preživljajo, svoje »letalske aparate«, po katerih je človek za svoje letalo posnel vzorec. Pomislmo samo na tako zvane leteče zmaje na Sumatri. To so neke vrste kuščarji, ki se po anjajo visoko v zrak in spuščajo varno nazaj na zemljo. Te živali imajo močno podaljšana rebra, med njimi pa razpeto mrežo, ki jim služi pri spuščanju na zemljo kot nekakšno padalo.

Netopir s svojimi med poletom široko razprostrtimi krili je v marsičem služil vzorcu letalstvu za vzorec. Prav tako imajo tudi metulji svoj poseben letalski način, ki temelji na zelo ozkem, lahkem trupu in zelo širokih, dolgih krilih. Oboje omogoča metulju izredno gibčnost in lahkoto letanja po zraku.

Med ribami tudi naletimo na letalce. Lastovičja riba, živeča v tropičnih vodah, se ponaša z veliko silo v zrak in kmalu po letu kot moderno vodno letalo. Včasih leti do 20 m daleč in večkrat se zgozdi, da seveda v veliko presenečenje potnikov, zlasti takih, ki ne vedo, da žive v morju tudi take ribe.

Najboljši letalci pa so seveda ptice. Hitrostni višek med pticami pripada lastovki. Vse druge ptice zaostajajo za njo, saj šviga po zraku s hitrostjo 150 km na uro. Nji sledita divja raca in labod, ki dosežeta 100 do 120 km na uro. Golobje letajo s hitrostjo 80 do 100 km na uro, jerebice in prepelice 60 do 80, drozgi in škorci do 40, orel 30 do 40 km. Tudi višinskih viškov ptic ni podcenjevati. V tem pogledu je na prvem mestu orel, ki se lahko dvigne do 4500 m visoko, medtem ko lastovka ne doseže višine nad 800 metrov. Žuželke letajo seveda mnogo počasneje. Povprečno dosežejo sedem do 10 km na uro.

Kako so si trije bratje razdelili vino

Ljudska pripovedka

Neki oče je imel tri sinove. Ko je umiral, je poklical sinove k sebi in jim rekel:

»Siromak sem in vam nimam mnogo zapustiti. Samo vina imam še en sod, razdelite si ga pravično med seboj in se ne prepirajte!«

Ko je oče umrl, so se začeli bratje posvetovati, kako bi najbolje razdelili vino. Ker so imeli samo tisti sod, v katerem je bilo vino, pijače ni bilo mogoče pretočiti. Pa so se dogovorili tako, da bodo izvrtali v sod tri luknje in vanje vtaknili tri pipe. Tako so tudi storili in določili, da je pipa naistarejšega brata prva na vrhu, pipa srednjega brata v sredi sode, a pipa najmlajšega brata spodaj.

Takšnega sklepa so bili vsi trije veseli in so bili prepričani, da je taka razdelitev dobra. Starejša brata sta pri tem še mislila, da sta najmlajšega ukanila, češ: vino je spodaj najslabše.

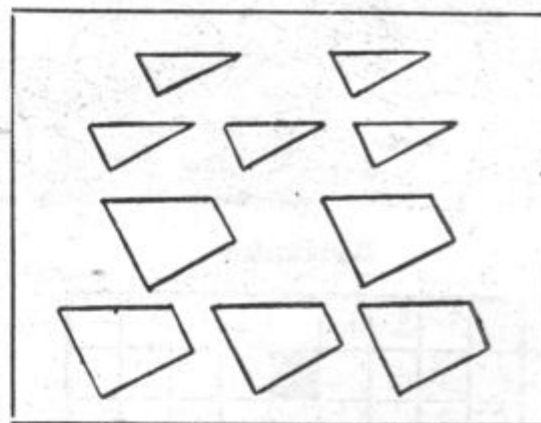
Tako so hodili vino piti vsak na svojo pipo, starejša brata, ki sta bila varčna, bolj redko, mlajši brat pa se je neprestano motovil okrog svoje pipe. Pil je neprestano, a starejša brata sta se mu smejala: »Ti si bedak, ki ne poznaš mere. Ko boš izpil svoje vino, ga bova midva še zmerom imela za potrebo in za bolezen.«

Tako nekoč najmlajšemu bratu vino ni več priteklo. »No, vidiš,« sta rekla starejša brata, »ti si zdaj brez pijače midva pa jo še imava.«

Naistarejši brat je hitro stopil s steklenico k sodu in hotel natočiti vina, da bi dražil najmlajšega brata. Toda silno se je začudil,

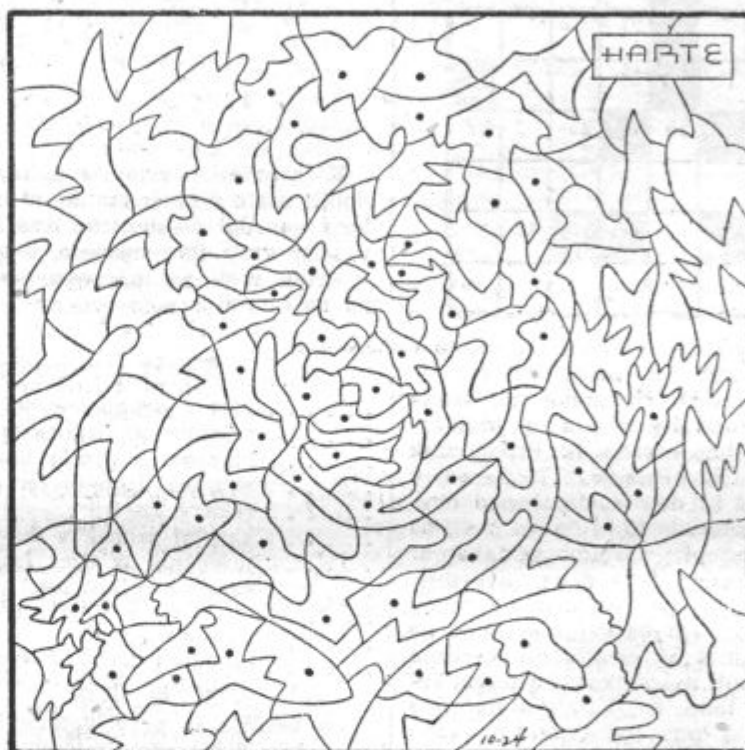
ko je ugotovil, da ni v sodu nikake pijače več. Šele zdaj se mu je zasvetilo v glavi, da je bila taka razdelitev vina neumna in da je tako najmlajši brat izpil vse sam.

Sestavljenka

Iz naslikanih desetih delov napravi četverokotnik

Skrita podoba

S svinčnikom dat pobarviti vse prostorčke, ki imajo pike, pa boš dobil neko sliko.

Po Steubnu

V ujetništvu med Indijanci

Mladinska povest o doživljajih dveh belopolnih otrok v indijanski vasi

»Lej ga! Tuli in zavija kakor stara baba, ki je izgubila posledni zob. Tuli pač zato, ker ne doseže meseca.«

Na te besede je čakal Volčji sin. Zdajci se je v naskoku vrgel preko Tekumzeja na lastnega brata. In že sta se oba kotalila kakor živ klopčič. Drugi so pogledali Tekumzeja. Ta se je udobno zleknil nazaj po travi, prekrizal roke pod glavo in rekel:

»Vrzite ju v vodo!«

Ostali so planili pokoncu, popadli so ju za roke, za noge, za lase, za nos ali ušesa, in že sta copnila oba mlada pretepaška petelina v reko. To se je zgodilo tako naglo, da Gašper kar ni mogel vmes poseči. Bil je presenečen: Pravkar so bili še vsi skupaj dobri prijatelji, zdaj pa na mah divji pretep!

Tekumze je še rekel:

»Vrzite tudi Brzonožca za njima, ker ni ubogal svojega poveljnika!«

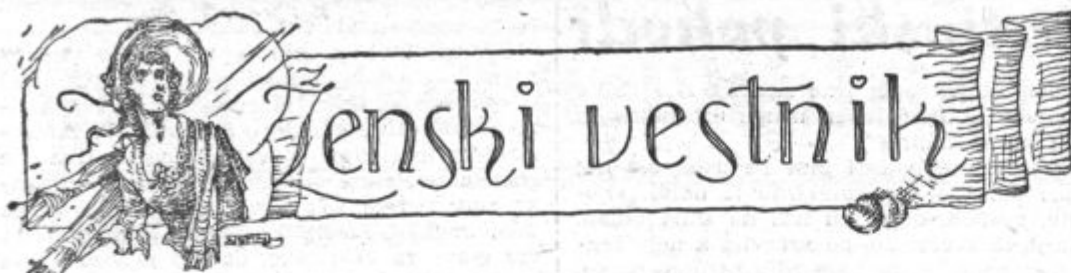
»Vu-vup!« je donel bojni krik od vseh strani. Gašperju v ušesa in že je Gašper letel po zraku. Padel je v vodo kakor kamen, ko sta se Volčji sin in Fantič z drevesa pravkar spet pojavila na gladini in se pet dalje suvala, vpila in pljuvala drug v drugega. Oba sta menila, da prihaja Brzonožec z neba napravljat mir. Toda tega si pretepaška bratca ne bi bila pustila dopasti niti od Nabočnega lovca. S krikom, ki je izdajal naslodo borbe, se je

plemeniti bratovski par vrgel na Brzonožca. Kar prestregla sta ga, ko je prikukal iz globin, in se vrgla nadenj. Vsi trije skupaj so se spet potopili. Gašper je bil zmeden in jezen. Nemara kakšna dva litra preveč okusne rečne vode je že imel v želodcu. Tolkel je okoli sebe.

7 Priplaval spet navzgor, vpil, zajemal sapo, se spet potapljal in spet prikukal na dan. Jeza se je kuhala v njem. Vrgel se je ob strano in videl, da hočeta oba bratca spet v najlepši sili udariti nanj. Utegnil je še zajeti sapo in izpljuniti vodo, ostanek je kar pogoltnil. Potuhnil se je pod vodo, približal se je bratema, pojavil se je za njima, popadel je Fantiča z drevesa z levico mu je segel v lase, z desnico pa je poprijel Volčjega sina za grivo. Zdajci je začutil trda tla pod nogami in že je trčil obe

... z levico mu je segel v lase, z desnico pa je poprijel Volčjega sina...

S sirovim kislim zeljem in zeljnico si daljšamo življenje

O tem, da je kislo zelje, zlasti sirovo, izredno zdrava jed, smo že pisali. Znano je to že zelo dolgo časa in tudi znanstveno ugotovljeno. Zaradi presnovitve pri kisanju postane zelje zelo lahko prebavljivo in krepilno za želodčne živce. Kislo zelje ima mnogo vitaminov, in sicer A, B, C, D in E. Posebno vitamin C, ki je sicer v večjih ali manjših množinah v vsej zelenjavi, a ga v posušeni zelenjavi ni, dobimo v kislem zelju v veliki množini. Zato nam kislo zelje pozimi čisto nadomestja zelenjavo.

Poleg vitaminov pa ima kislo zelje obilno mlečne kisline, ki uničuje in odvaja iz našega telesa škodljive snovi. Prav tako zelje čisti in izboljšuje kri.

Kislo zelje in zeljnica (voda od kislega zelja) pomagata pri lenem črevesju. Če pijemo dnevno trikrat po žlico zeljnice, ki pa jo lahko razredčimo z vodo, nam bo kar pomagalo. Isto zdravilo ozdravi še tako hudega

»mačka«. Tudi ljudje, ki so hudo bolni na želodcu, smejo uživati na drobno rezano kislo zelje.

Če na tešče izpiješ kozarec zeljnice, učinkuje to na želodec in čreva kot blagodejno odvajalno sredstvo. Tudi slabokrvnim je priporočati kislo zelje, ker obnavlja in čisti kri.

Proti revmatičnim bolečinam se kislo zelje kot zdravilo dobro obnese. Z uživanjem kislega zelja pa si ne ozdravimo samo raznih bolezni, temveč se tudi pomladimo in si daljšamo življenje.

S kuhanjem žal uničimo v zelju bakterije, ki žive v mlečni kislini, in zmanjšamo množino vitaminov. Temu vsaj delno odpomožemo, če že kuhanemu zelju dolijemo sirove zeljnice. Če imaš, si privoščiš vsak dan malo sirovega kislega zelja z zeljnico vred. Seveda ga ne smeš naenkrat preveč zaužiti, ker preveč dobre v nobenem primeru ni dobro.

Za kuhinjo

Krompirjeva juha s testenami. Nekaj krompirjev olupiš, zrežeš na kose in skuhaš v slani vodi. Kuhani krompir odcediš in prav dobro zmešaš. Nato krompirju med neprestanim mešanjem priliješ vode, v kateri se je kuhal. Krompirjevo juho odišavaš z majaronom, šatrajem in z enim lovorovim listom. Ta juha ne potrebuje mnogo maslobo, zato napraviš prežganje na malo masti ali sirovega masla ali smetane, pobrane z mleka. Daš pa v zabelo precej sesekljane čebule in zelenega petršilja in malo moke. Prežganje razredčiš z vodo in vliješ v juho. Posebej skuhaš kakršnekoli testenine. Da testenine izgubijo neprijeten duh, jih najprej po-

pariš s kropom, pustiš nekaj minut v nierni vodi, nato pa jih opereš nekaikrat v mrzli vodi. Pristaviš jih na vrelo vodo in do mehkega skuhaš. Kuhane testenine stresesh v krompirjevo juho in pustiš prevreti.

Kruh iz enotne moke s krompirjem. O tem smo že prinesli nekaj receptov. Objavljamo še nastopnega. Za tri kilograme presejane enotne moke potrebuješ kakšne štiri srednje debele krompirje in za eno liro kvasa. Da kvas hitreje vzhaja, dodaš mlačni vodi pol žličke sladkorja. Vode, v kateri skuhaš krompir, naj bo poldrugi liter. Ko je krompir olupljen opran, v debelih kosih skuhan in dovolj zmehčan, odliješ vodo, dobro zmešaš in priliješ vodo, v kateri se je kuhal. Ko je

dobro zmešano, vliješ na moko, dobro premešaš, pokriješ s prtičem in pustiš nekoliko shladiti. V shlajeno mešanico zmešaš vzhajani kvas, dobro zmešaš in s kuhalnico stepaš toliko časa, da je testo gladko. Pri takem kruhu je stepanje boljše kakor gnetenje. Stepeno testo pokriješ in pustiš vzhajati. Ako daš kruh peku, napraviš iz testa hlebec in pustiš 20 minut vzhajati. Ako pečeš v pečici, razgreješ nepomazano pekačo in na vročo pekačo stresesh hlebec. Še boljša od pekače je velika opeka. Na razgredo opeko stresesh kruh in deneš v pečico, da se speče.

Vampi s krompirjem. Mehko kuhane vampe zrežeš na tanke rezance. V kozici razbelaš mast ali na drobno sesekljano slanino, prideneš sesekljane čebule, zelenega petršilja, žlico moke in malenkost drobtin. Ko je prežganje zarumenelo, stresesh vanj vampe, dobro zmešaš, prideneš strok s soljo strtega česna, malo šatraja in en lovorov list. Posebej skuhaš nekaj olupljenih, opranih in na rezance zrezanih krompirjev. Kuhani krompir deneš z vodo vred med vampe, malo okisaš s kisom ali limoninim sokom ter postaviš na mizo.

Krompirjeva torta je cenena. Če misliš, da moraš napraviti kakšno torto, si napravi to. Potrebuješ četrtil kilograma kuhanega nastrganega krompirja, četrtil kilograma suhe skute, eno jajce, 15 dekagramov sladkorja, malo limonovega soka in nastreganih limonovih olupkov, pecilni prašek in nožev konico soli. Rumenjake in sladkor penasto zmešaš, nato počasi dodajaš krompir in skuto, ki si jo pretlačila skozi sito, in razne dišave. Naposled vmešaš še v sneg stolčene beljake in pečeš torto eno do drugo uro.

Praktični nasveti

Kako očistiš žimo. Žimo, ki jo je treba očistiti, daš v lesen skaf in jo večkrat poliješ z vrelo vodo. Nato jo pokriješ s kakim blagom in jo pustiš dve uri, da se pari. Nato naj voda odteče, žimo pa poliješ z vrelo milnico in jo spet pokriješ. Kakor hitro se je voda ohladila, žimo z rokami dobro pregneti. Zatem odliješ milnico in žimo spet poliješ z vrelo vodo in jo s palico dobro premešaš. Ko je to storjeno, pustiš žimo stati eno uro v tej vodi, ki jo potem odliješ in izplakneš žimo z vrelo vodo. Razprostri žimo na soncu. Ko je suha jo razcefraš in daš v svežo prevleko.

trdi indijanski glavici skupaj. Pri vsakem takem tresku je srdito zavpil: »Vu-vup! Vu-vup!« dokler mu maščevanja ni bilo zadosti. Kadar je rekel »vu«, sta glavici trčili, kadar je fekel »vup«, sta šli spet vsakebi.

Na bregu je bil krahot. Nekateri so se kar valjali od smeha.

Slednjič sta oba mlada zločinca prosila za premirje. Vsi trije so se blatni splazili na breg. Fantič z drevesa si je tiščal roko na glavo, v kateri mu je nekoliko še šumelo. Pristopil je k Gašperju in začel s spoštovanjem tipati njegovo mišičevje na desnici. Potem je rekel:

»Pri gorskem levu prisežem, ta fant ima dva medveda v svoji roki!«

...ta fant ima dva medveda v svoji roki

Fantič z drevesa je bil pač tak, da še malo ni zameril. Gašper je ponosno napel levico, da so mišice kar otele. Pristopili so še drugi in so otipavali njegovo trdo roko. Zdajci je pristopil Dvojni orel, ta je skrčil obe svoji roki, saj je bil vendar še dosti močnejši kakor Ga-

šper. Že je kazalo, da se bo razvila rokooborba. Tedaj pa je vzkliknil Tekumze:

»Poglejte jezdece pri naših šotorih!«

Fantiči so se ozrli in že zastrmeli v vas. Po pobočju so jezдили trije pari jezdecev v smeri proti vzhodu, in pravkar sta se med šotori pojavila še dva jezdeca.

Fantiči so se spogledali. Segli so vsak po svojem loku in puščici — saj smo vam skoraj pozabili povedati, da je vsak indijanski fantič smatral za svojo častno dolžnost, da je imel lok, puščice in tomahavk povsod s seboj... Pogнали so se v dir.

Ko so prišli v vas, so čuli važno oznanilo: »Bivoli!«

»Va!« so fantiči veselo vzkliknili in začeli plesati.

»Mnogo bivolov?« so vprašali.

»Mnogo, neznansko mnogo, dvajsetkrat dvajset vseh prstov na obeh rokah!«

Gašper je tedaj ponosno rekel:

»Brzonožec je videl tiste črede!«

Na mah je Brzonožca obkrožila vsa družba fantičev in že so to opazili drugi. Že je prišla mladina iz šotorov, prišle so tudi deklice in nekatere žene. V vasi je bilo nekaj večjih mladeničev, ki so bili še premladi, da bi se mogli šteti med moške, in obenem že preveč odrasli, da bi se lahko še igrali. Ali kako radi bi bili pripadali Tekumzejevemu rodu gorskih levov!

Gašper je pripovedoval, kaj vse je bil videl na reki Ohaju. Bilo je tiho okrog njega, da bi čul švigati miš. Njegov pogled se je uprl v Malega lovca. Ta je edini sedel na tleh; pritegnil si je bil noge, z rokami uklenil svoja kolena in poslušal. Toda njegove oči so gledale v stran, nekam v daljavo.

Gašper je nenadno uzri svojo sestro. Pomahljal ji je in jo poklical. Prerinila se je skozi družbo. Ona je bila večkrat pri Džonu Mze-paseju, večkrat kakor on, in je znala dosti bolje govoriti po šavansko. Zaradi tega je rekel Gašper:

»Recite moji sestrici, naj vam ona pripoveduje!«

Lenka se ni obotavljala. Pripovedovala je obširneje, opisovala je, kako so prihajale črede navzdol proti bregu reke in kako so prebredle reko, pa kako je tistih pet šavancev pristalo s čolnom ob bregu, da ne bi motili bivolov. Spet je Gašper pogledal Malega lovca. Ta je kar požiral besede njegove sestrice. Ko je Lenka končala, je Mali lovec stavil še nekaj vprašanj: »Kako daleč je odtod? Kdaj je potem čoln nadaljeval pot? Kako dolgo so potem še veslali?... Lenka je povedala, kolikor je pač vedela.

Otročad se je razšla, ko sta Gašper in Lenka nekajkrat ponovila svoje poročilo, kajti medtem je že prispela novica: Kornstalk je odredil, da se mora tabor že naslednji dan dvigniti k odhodu.

V vasi je nastal nemir. Vseposvoda so žene spravljale svoje reči skupaj, da jih zamotajo v kožo. Snemale so z vrvi dolge, ozke kose mesa, ki so viseli na soncu, da se osušijo. Fantičem pa je bilo naročeno, da polovijo konje in jih privežejo na dolge vrvi v bližini šotorov.

Gašper je izvedel, da ima vsak njegov prijatelj lastnega konjčka. Bil je kar iz sebe od veselja, ko mu je Tekumze rekel, da mu bo oče jutri zjutraj gotovo posodil konjčka, da bo tudi on lahko sam jezditel z njimi. Saj konjev imajo kar zadosti.

Mali lovec je za nekaj časa izginil. Ko se je

Lukež in njegovi tatinski pohodi

Lukeža prav za prav ni bilo nič prida. Ljudje so se ga izogibali. Polovico svojega življenja je prešel v zaporu. Kadar so ga spet zaprli za nekaj mesecev ali let, so se ljudje oddahnili, češ da bo spet nekaj časa mir pred njim. Lukež pa se ni dosti menil za to, kaj so ljudje govorili o njem. Pobiljšal se od tega ni, rajši še poslabšal.

S svojo Polono in triletnim sinčkom je prebival v raztrgani bajti, ki je bila prislonjena ob gozdni rob visoko gori v rebri. Ženo sta si bila glede postave precej nasprotna. Mož velik, širokih pleč, velike glave, širokega obraza, pšeničnih las in rjave brade. Žena je bila majhna, drobna, bledega obraza in črnih las. Navadno je prosila po bližnjih vaseh s svojim otrokom, obenem pa si je ogledovala, kje kokoši spi in kje imajo spravljeno suho meso in vse druge take reči, ki človeku tako prav pridejo. Tako je bil Lukež vedno natančno poučen, kam naj gre ponoči po to ali ono reč.

Kadar je šla zaloga h kraju, si je izbral primerno noč, si nabral na motvoz raznovrstnih vetrnih in ključev in izginil v noč. Nikdar ni prišel praznih rok domov, vedno mu je bila sreča mila.

Najbolj ga je pa veselil lov. Vsak dan je obhodil in pregledal vse zanke, ki so bile nastavljene. Tu pa tam je pobral kakšnega zajca, ki se je ponoči ujel v zanko. Ko je bil z obhodom gotov, se je postavil s pihalnikom v rokah na tako mesto, kjer je bil gotov, da mu bo prišlo kaj pred cev. Lukež je bil drzen in prebrisan lovski tat.

Visoko gori pod Ukemborgom je počel rezek strel in odjeknil od bližnjih šentraperških gor. Lukež je ustrelil srnjaka. Urno je skočil k ustreljeni živali, jo prijel za zadne noge in zdrvel z njo naglo po drči navzdol. Spodaj je zavil malo v stran in že je bil s plenom v svoji bajti.

Ni se še dobro oddahnil, ko sta se zableščala dva bajoneta mimo oken njegove koč. Lukež je prijel srnjaka in ga urno položil v zibel, v kateri je po navadi spal njegov sinček. Hitro je nametal nanj nekaj starih cunji, da je bil čisto pokrit. Nato je sedel na klop ob peči in začel zibati.

Hudo je bil videti potrt, ko sta vstopila orožnika.

»Oho, Lukež, spet smo skupaj. Kje imate srnjaka?« je menil eden izmed orožnikov in stopil korak naprej.

Lukež pa je položil prst na usta, češ naj govori bolj potih. Poigrasno je dejal: »Rogajte, gospod, otrok tu leži na smrt bolan. Žena je že zvečer šla po zdravila k neki ženski pod Kum, ki se baje zelo razume na to. Meni pa revmatizem trga, da se komaj vlačim po bajti.«

»Kje imate srnjaka?« je vdrugič vprašal orožnik.

»Za božjo voljo, katerega srnjaka? Jaz res prav nič ne vem o tem.«

»Ne tajite, videla sva, ko ste ga ustrelili in zdrveli po drči z njim. Kar z nama, da preiščemo še ropotijo zunaj okrog bajte.«

»Oh, gospod, jaz ne morem od zibeke. Kakor hitro preneham zibati, se otrok zbudi in se bo tako drl, da bo ves penast. Kar sama, gospoda, preiščita kar hočeta, jaz pa bom pri otroku.«

Pa je starejši orožnik rekel mlajšemu: »Pa ti ta čas malo pozibaj, da z Lukežem vse pregledava.«

Vse sta pretaknila in nčesar našla. Medtem ko sta ta dva zunaj iskala, je sedel mlajši orožnik na klopi pri peči in zibal. V duhu je bil doma pri ženi, ki je bila ta čas doma pri njegovih starših. Prav danes je dobil pismo, naj nemudno pride domov, ker so kupili otročička. Pri takih mislih je še posebej vneto zibal tuje dete. Še zapel mu je: »Aja, pupaja, panča sladko...«

Ni še sklonil, ko sta se vrnila ona dva. Lukež je sedel spet na klop in začel zibati.

»Pa z Bogom,« sta se poslovila orožnika in izginila v grapo. Zvečer, ko se je vrnila žena z otrokom domov, je že cvrčalo v ponvi.

Lukežu je zmanjkalo zabele. Ves dan je že premišljal, kam bi jo krenil pod noč. Čudilo ga je bil sicer zakaj tri rejene prašče, slanina je tam res lepa in visi zdaj v kašči, toda kako naj pride do nje? Vsi zapahi vsi ključavnice se pokorijo njegovim vetrnikom in ključem, edino ta se upra. »Za zioma!« si je mislil, »poskusim še enkrat, morda pa le pojde.«

Ura v zvoniku je udarila že eno čez polnoč, ko se je še vedno ukvarjal s ključavnico, ki se nikakor ni hotela ukloniti njegovo-

vemu orodju. »Nič ne bo, si je rekel. »Kaj, če bi poskusil pri lini.«

Zelezni križ na lini je bil kmalu odstranjen in z veniko tezavo je zlezel skozi lino v kaščo. S širokimi pleči se je postavil k lini in posvetil z vzgalo po kašči. Veliki kos mesa in slanina so viseli povsod. Hitro je snel največji kos slanine, ki je visel na zanki, zviti iz trte. »Tale pa, tale, kar dovolj ga bom imel,« si je rekel. Zanko si je zataknil čez glavo za vrat tako, da mu je visela čela plahut slanina preko prs do kolen kakor širok predpasnik.

»Tako, zdaj pa zaenkrat prav lepa hvala za slanino, gospod Golob,« si je rekel tiho in začel tlačiti slanino naprej skozi lino. Pa, oh, nezgoda! Zdajci mu je zdrknila cela plahut navzdol in potegnila Lukeža za seboj, tako da je visela slanina zunaj na Lukeževem vratu in ga hudo pritiskala na spojni rob line. Bil je v zelo mučnem položaju, kajti nazaj je ni mogel več potegniti, ker ni imel toliko moči, z rokami pa tudi ni mogel sneti zanke z vratu.

Pri fari se je oglasil zvon in začel vabiti k jutrnji maši. Po stezi, ki drži mimo kašče, sta prišla dva možaka, ki sta šla k rani maši. Ko sta zagledala, kaj je viselo iz kašče, sta se ustavila in gledala to čudno prikazen.

Pa je dejal eden: »Ti, počakaj tu, pojdem klicat gospodarja.«

Ko je prišel gospodar, je takoj spoznal tat. Odprl je kaščo, vzel cepce v roke in neusmiljeno udrihal po tatinskih grbi, da se je kar kadilo. Ko se je naveličal tepsti, ga je oprostil zanke. Lukež mu je moral obljubiti, da ne bo več prišel krast k niemu.

Se nekajkrat je bila Lukežu sreča mila, pa ne več dolgo. Nekoč je šel s košem po kokoši. Vse je že spalo v tisti hiši, samo hlapec se je še premetaval po postelji, ki je stala v hlevu za vrati. Vrata so se škripaje počasi odprla. Lukež je vstopil s košem v roki in tipal naprej po hlevu. Prišel je do kokoši. S spretno roko je prijel eno, jo stisnil med kolena, ji zavil vrat in jo vrgel v koš. Potem je naredil tako še z drugo in tretjo.

Pravkar je prijel četrto, da bi jo zadavil, ko je naenkrat počil strel. Hlapec je s postelje ustrelil s puško in pogodil Lukeža.

Drugi dan so Lukeža odpeljali v bolnišnico. Tu je imel dovolj časa, da si je očistil svojo kosmato dušo. Pol leta po tem je umrl na posledicami strela.

Aleksander

spet prikazal, so drugi napeto pričakovali, kaj bo povedal. Ko pa so videli njegov obraz, ga niso ničesar vprašali. Vsakdo v rodu mladih gorskih levov je vedel, da je njegovo največje hrepenenje, da bi ga nekoč poslali jezdit in poizvedovat, kje je kaj divjačine...

Toda oče mu je prošnjo spet odbil. Mladi gorski levi pa so bili prepričani, da bi Mladi lovec opravil nalogo prav tako dobro, če še ne boljše kakor odposlani bojovniki. Da, mladeniči so bili o svojih sposobnostih močno prepričani.

Vzhajajoče sonce, oče Malega lovca in klicar vsega rodu, je vedel, da Kornstalk nikoli ne bi dopustil, da bi šli dvanajstletniki iskat bivole. Kako lahko tak fantič napravi kaj napakega, kako lahko je zdražiti bivole! Ne, bivoli so bili preveč važni za ves rod in Kornstalk ne bi nikoli stavil na tehtnico uspeha takšnega lova.

To je Vzhajajoče sonce dobro vedel. In ker se je tega v polni meri zavedal, sploh ni hotel Kornstalka po tem vpraševati. Pravi bojovnik ne izraža tistih želja, o katerih ve, da bodo odbite. Če bi bilo treba opraviti dolžnosti glasnika, tedaj bi Mali lovec nemara lahko pojezdil. Vzhajajoče solnce je bil močno ponosen na svojega sina in prepričan, da mu sinko kot glasnik ne bi bil v sramoto. Tudi pri Indijancih je bila očetovska ljubezen kolikor toliko slepa.

Gašper je izvedel od Tekumzeja, kako se suče ta reč z Malim lovcom. Videl je fantiča jezdit pobitega naokrog. Mali lovec tokrat ni zmerjal, ni vpil in se ni prepiral, kakor je bila sicer njegova navada. Visel je na svojem konjiču in molčal. Gašperju se je kar smilil, zato je Gašper rekel Tekumzeju:

»Šment, saj vendar ima konjiča, zakaj pa ne zdrirja, kamor ga je volja?«

Tekumze je osupel pogledal Gašperja, potem je odgovoril:

»Ni mu bilo dovoljeno. Nihče izmed nas se ne sme upreti, kadar je oče odločil.«

Te besede niso zvenele uporno ali zagrizeno, pa tudi ne spokorniško. To je bila samo pojasnitev, ki jo je Gašper potreboval. Pri Indijancih je tako, pa konec! Ne besede več o tem!

Gašper je umolknil. Tu je bilo nekoliko drugače kakor doma.

Ta večer so legli zgodaj k počitku, kajti jutri bo treba z ležišča, kakor hitro sine prvi svit.

Tekumze se je zgodaj prebudil. Zbudil je Gašperja, ki je ležal tako daleč od njega, da ga je lahko dosegel. Pošepetal mu je nekatera navodila.

Danilo se je zunaj. Skozi vhod v šotor se je bleščalo nebo. Po mirnem ozračju so doneli glasnikovi mogočni udarci ob boben.

Takoj po prvem udarcu je Tekumze šinil pokoncu in splezal urno kakor verveca na jamboru šotora in se tam gori izmuznil skozi luknjo, ki je služila za dimnik. Tam gori, kjer so se križale konice drog, se je vsedel v križišče, podobno lijaku, in se razgledoval naokrog. Odtod je lahko ogledoval vso vas. Še nikjer ni videl kekega tovariša stati v vrhnem vijaku. Njegov zmagoviti krik je preglasil ropotanje glasnikovega bobna.

Brum, brum, brum! je donel boben.

»Pokoncu, pokoncu, pokoncu! Moramo na pot!« je zateglo prepeval glasnik.

Brum, brum, brum! je dalje brnela koža na bobnu.

»Pokoncu, pokoncu, pokoncu! Veliki lovec na Naboču bo vrgel svoje sulice!«

Njegovo ime je bilo, kakor smo rekli Vzhajajoče sonce. Dobesedno pa se je prav za prav imenoval Videl sem vziti sonce. To ime si je v polni meri zaslužil. Ob takih dnevih je bil glasnik prvi, ki je ugledal zarjo. Ko je sonce pokazalo svoj žareči obraz izza gore, je bil že na mestu; že dolgo je čakal z dvignjeno roko, da ob njegovih udarcih zagrmí boben.

»Pokoncu, pokoncu, pokoncu! Vaš glavar je zapovedal!« je glasnik prepeval dalje. Njegov glas je donel v tistem jutru kakor velik zvočnik.

Gašper je seveda takoj za Tekumzejem splezal na srednji jambor. Razgledal se je skozi luknjo na vrhu šotora. Tekumze mu je pomagal splezati skozi luknjo in potem sta se lotila svoje naloge.

Takle indijanski šotor je iz sedmih ali desetih ravnih, kakih osem metrov dolgih in več kakor zapestje debelih drog, razpostavljenih v krogu okoli osrednjega jambora. Zgoraj, ne cel meter pred koncem, so se drogov križali, in na tem kraju so bili zvezani z debelim jermenom. Leseno ogrodje je bilo pokrito tiste čase s struganimi bivoljimi kožami, ki so bile delno sešite z jelenjimi kitami ali pa zgolj staknjene s koščicami.

Tekumze je pokazal Gašperju takšno mesto, kjer so se kože le tako držale skupaj, da so bili kratki koščki kosti ali zgolj leseni klinčki pretaknjeni skozi luknje robov dveh bivoljih kož, položenih druga na drugo. Šiv je tekel točno ob enem izmed šotorovih drog. Gašperju je bilo treba samo po tem drogu zdrsniti navzdol in potegniti koščice in klinčke iz luknjic.

(Dalje)

Hitro nekaj italijanščine

Triintrideseta vaja

Prva spregatev

Zdajšni čas glagolov prve spregatev nam je že znan, vendar ga ponovimo hkratu z drugimi časi.

Zdajšni čas

Io amo — jaz ljubim
tu ami — ti ljubiš
egli, ella ama — on, ona ljubi
noi amiamo — mi ljubimo
voi amate — vi ljubite
essi, esse amano — oni, one ljubijo

Nedovršni pretekli čas

Amava(-avo) — ljubil sem
amavi — ljubil si
amava — ljubil je
avavamo — ljubili smo
amavate — ljubili ste
amavano — ljubili so

Dovršni pretekli čas

Amái — ljubil sem
amasti — ljubil si
amò — ljubil je
amammo — ljubili smo
amaste — ljubili ste
amárone — ljubili so

Prihodni čas

Amerò — ljubil bom
amerái — ljubil boš
amerà — ljubil bo
ameremo — ljubili bomo
amerete — ljubili boste
ameranno — ljubili bodo

Velevnik

Ama — ljubi
ami — naj ljubi

non amare — ne ljubi
amiamo — ljubimo
amate — ljubite
amino — naj ljubijo

Nekaj stavkov za vajo

Il maestro insegna e lo scolaro impara. Alcuni scolari non imparano molto, perché non studiano con impegno. Noi amiamo i nostri genitori. La buona donna pensava sempre ai poveri. Ieri il maestro interrogò tre scolari ed essi recitarono bene la loro lezione. Andavamo a scuola. Oggi trovai un portamonete alla posta. Giorgio, tu porterai queste scarpe al calzolaio e tornando a casa comprerai delle frutta per il pranzo. — Prevod: Učitelj uči in učenec se uči. Nekateri učenci se ne učijo mnogo, ker ne študirajo z vnelom. Ljubimo svoje starše. Dobra gospa je mislila zmerom na uboge. Včeraj je učitelj izprašal tri učence in oni so mu dobro povedali svojo lekcijo. Hodili smo v šolo. Danes sem našel denarnico na pošti. Jurij, ti boš nesel te-le čevlje čevljarju in boš med vračanjem (vračajoč se) domov kupil sadja za kosilo. — Razlaga besed: insegnare = učiti; imparare = učiti se; lo scolaro = učenec; studiare = učiti se, študirati; l'impegno = vnema; il genitore = roditelj (i genitori = starši); pensare = misliti (pensare a = misliti na); interrogare = izprašati; recitare = recitirati, povedati (kakšno pesem in podobno), odgovoriti na vprašanje v šoli; la lezione = lekcija, naloga; la scuola = šola (a scuola = v šoli, v šolo); il portamonete = denarnica; portare = nesti, nositi; la scarpa = čevlji; il calzolaio = čevljar; tornare = vrniti se, vrniti; comprare = kupiti; il pranzo (izgovori il prandzo) = opoldansko kosilo; le frutta (množina) = sadje.

Markov Joso in njegova Paneta

Bilo je tiste dni, ko je Joso v jasnih luninih nočeh blodil z lovsko puško na rami v poznih nočeh in zgodnjih jutrnih urah po hostni rebri nad vasjo in piskal na piščal, s katero je vabil živali.

Gozd je lovil zvoke Josove piščali, a sence oblakov so liki duhovom begale preko travnikov in vrhov smrek. Globoko v dolini, kjer je med drevjem dremala vas, se je nad potokom razprostirala megla.

V takih mesečnih nočeh vas ni spala. Se celo otroci so poslušali kako je Joso »jagal«, mlajši preplašenih oči, starejši dokaj bolj razposajeno.

Joso je »jagal« in z njim njegova Paneta. Paneta je bila Josotova miljenka. Bila je psica, bolj nizke rasti, rjave barve in vitkega stasa, a nenavadno razumna. Njena izvanredno klasična pasja glava z zvestimi, mirnimi očmi je bolešno zrla v gospodarja, kakor bi umela vse njegove muke in sama trpela z njim. Nihče v vasi ni vedel, kje jo je Joso dobil; ljudje ga pa tudi niso po tem povpraševali.

Nekoč je bil Joso pritekla na vas in Paneta ga je bila obskakovala; od tedaj so vsi vedeli za Paneto. Kadar je bil Joso v »orengi«, kakor so dejali vaščanje, se je plaho izogibal človeka; če ga je na kdo v takih trenutkih ogovoril, tedaj je samo sramežljivo povsaj glavo, na licu se mu je pojavil rahel krotak nasmeja, ki je prešel v nekaj plah izraz, in arao je pospešil korake ter izginil dalje po poti ali pa si je, če je imel njegov besedovavec isto pot, nemudno zbral krajšo pot preko travnikov ali njiv, pa naj so bile te s čimerkoli posejane in naj je bil kdorkoli že njih gospodar. Kadar pa je bil njegov duh — ali glava, kakor je on dejal — bolan in je bil on zaradi tega »reven«, tedaj se ga je človek težko

otresel. Stresal je iz sebe domisleke, ki bi bili v čast tudi najduhovitejšemu bistroumniku.

V takih duševnih trenutkih je Joso »jagal«. Lovil je divjačino po gozdu in travnikih podnevi in ponoči edinole s pomočjo Panete in piščali. Mesečna noč je imela nanj posebno moč. Vaščanje so zmajevali z glavo in pomilovali nesrečnika. Nekaj pa je bilo, kar je osupnilo vsakogar, ki ga je usoda Josota ganila k sočustvovanju. S slabostjo duha ga je obšla tudi velika krutost in govorilo se je, da njegovo trpinčenje živali presega vse meje. A to so bile le govorice, nekaj zanesljivega pa ni vedel nihče povedati.

Tedaj pa se je zgodilo nekaj, kar je vso vas globoko pretreslo.

Zgodilo se je to v času, ko je bil razglašen nad vso okolico zaporni ukaz za pse. Vsak gospodar je gledal, da je spravil svojega varuha na varno, ter opremil za s pasjo namiko in priklenil. Konjederec je ujel le tu in tam kakega psa, ki ni imel gospodarja ali pa ga je gospodar nalašč pogljal na vas, ker se ga je hotel znebiti. Že je kazalo, da bo nadeva s psi minila brez hujših posledic, kar se je nenadno pripetilo tisto.

Joso je spet lovil. Celo noč se je podil s Paneto po hosti. Čez dan pa je psico skrbno zapiral v hlev, ker je tudi on vedel, da pobira konjederce pse. V njem samem pa tudi podnevi ni mirovala bolna lovska strast. Nočni lov mu je razplel kri v glavi in ta ga je podnevi neubranljivo tirala h klatenju. Izgubljal se je v okolico brez Panete.

Popoldne se je raznesla po vasi vest o konjederčevem prihodu. Vso vas je zaskrbelo in še enkrat je vsakdo pogledal ali je čomac pes na varnem. Vas je bila kakor brez psov.

Pozorno je konjederec prehodil vas. Solnce je grelo in kokoši so se kopale v prahu, lizza

podrtih plotov so boječe gledali otroci na moža, ki je iskal njihovega Pazita, Sultana... Za konjederca očitno ni bilo tega dne nika-kega dela. Usedel se je bil že na voz, pripravljen na odhod. Tedaj pa je z jase izpod Markove hiše pritekla Josotova Paneta. Ljudem, ki so jo videli, je zastal dah. Obšlo jih je neprijetno čustvo, ki vedno prevzame človeka, kadar se od nekod pojavi smrt. Ali bo konjederec opazil psico?

Pa jo je zagledal. V skoku se je pognal z voza in pripravil puško. Previdno se je bližal psici. Tega pa ljudje niso preneali. Začeli so vpiti nad psico in jo poditi nazaj. Otroci so zagnali glasen vrišč, a najmlajši so burno dihal in z grozo gledali, kaj bo. Ploha kamenja se je od vseh strani vsula na psico.

»Paneta, beži! Marš domov! Uboga žival! Beži, Paneta!«

Žival je zavzeta obstala. Kaj takega še nikdar ni bila doživela. Njene velike, rjave oči so plašno zrla v ljudi. V njih blešku sta se zrcalila strah in vprašanje. To je ljudem segalo do srca.

»Presneta psica, beži!« Otroci so se zagnali proti njej in nekdo jo je sunil. Žival se je sedla, a nato se je cvileč pognala proti domu, oziraje se med begom plašno po preganjaj-cih. »V hosto, Paneta!« so vpili otroci in jo skušali zapoditi v gozd.

Kazalo je, da je psica za konjederca izgubljena. Toda njegov pomočnik se je bil med tem pognal v drugo stran, da preseče psico pot. In tako so podili ubogo Paneto otroci in konjederec, od hišnih pragov pa so jo odganjali vaščanje.

Psica je bila vsa zbegana, bežala je proti domu iskaje med potjo zavetja zdaj v grmu, zdaj za poslopji, in to je bilo zanjo usodno. Ko je dospela pred domačo hišo, je tam že stal konjederčev pomočnik.

Vsa tropa se je zgrnila pred Markovo hišo. Tedaj je počilo. Strel je zadel ubogo žival baš v skoku v hlev. Z bolestnim bevskom se je smrtno zadeta zgrudila med hlevskimi vrati. Njene oči so se v poslednjih trgljajih bolestno in vprašujoče zrla po ljudeh in v njih je jilo čitati nemo grozo in smrtni strah. V čem je neki bila njena krivda? Polagoma pa so začele oči ugašati. Pretresel jo je še posledni trzlaj in nato je prišel konec.

Ljudje so strmeli okameneli. Smrt je bila prišla preveč nenadejano. To smrtno tišino pa je pretrgal presunljiv krik: »Paa-neee-ta! Pa-neee-ta!«

Od nekod je planil Joso. Brez klobuka je bil, srajca mu je vihrala v sapi. Poten in bled s širokoodprtimi očmi je planil med ljudi. Ko je zagledal mrtvo psico, je obupno zakrilil z rokami ter s z ihtecim krikom vrgel na žival; bil je okoli sebe z nogami, kopal zemljo z nohti in poljubljaj psico po glavi. Zalostno je tulil. »Paneta! Paneta!« Tiščal je živali rano, kakor bi bil hotel vdihniti živali novo življenje. Ves se je bil omazal s krvjo.

Ljudi je prevzelo sočutje, otroci so zagnali jok in na obeh starega Lukeža so se zablestele solze. Konjederec je v zadregi tehtal puško v roki, njegov pomočnik pa se je obrnil v stran. Tedaj pa je planil Joso in se vrgel nanj. »Na kri prekleta, duša, na, pij, če si jo preli. Čemu si jo sploh preli? Kaj ti je bila Paneta na poti? Kaj, odgovori!« in s krvavimi rokami je grabil konjederca v obraz. »Paneta! Paneta moja!« je kriknil, izpustil konjederca in se onesvestil.

Svet se je počasi razšel. Konjederec se je bil s pomočnikom tiho odpeljal. Molčala sta, a na klancu je pomočnik začel pozivgavati in kakor da bi se spomnila nečesa smešnega, sta se zasmejala. Med smehom sta si v besedah obnovila sliko odigrane žalostne. A nad vasjo je tiščalo nekaj kakor kletev. Josotova bol za psico je šla ljudem v srce in na obrazih se jim je brala nevolja.

Kako je Joso pokopal psico, ni nihče izvedel. Markov hlapec, stari Lukež, ki je nekoliko bolj počasi mislil, je pravil, da je slišal Josota, kako se je celo noč pogovarjal z mrtvo psico in jo rotil, na oživi in gre z njim na »jago«.

Nekaj dni nato so slišali vaščanje v poznih nočnih urah Josotovo piščal in njegov otožni klic: »Pa-neee-ta! Panee-ta! Uh! Glas se mu je počasi izgubljal v ihtenje. Mirko Vitrler

Življenje se igra z ljudmi

Bil je praznik vernih duš.

Pobožnost na pokopališču se je končala. Duhovniki, ki so v kapelici sredi pokopališča opravili službo božjo za mrtve, so šli in tudi mnogoštevilno ljudstvo se je začelo razhajati. Kmalu je ležalo razsežno pokopališče spet tiho in osamljeno. Na nekaterih grobovih so še gorele sveče. Vsa božja njiva je bila še polna opojnega vonja po kadilu.

Ostali sem še v tem tistem kraljestvu smrti. Počasi sem stopal po belih stezicah med grobovi. Obstal sem pred tem in onim spomenikom. Počasi sem nehoti zašel v tisti kot pokopališča, kjer so bili grobovi siromakov, brezdomcev, zločincev in samomorilcev. Mračen občutek me je spreletoval, ko sem gledal te zapuščene, s travo in plevelom zarasle gomile. Nobena roka jih ni očistila, nihče ni prižgal sveče na teh grobovih.

Že sem hotel zapustiti ta mračni kot, ko sem zaslišal slaboten glas. Presenečen sem se naglo ozrl okrog sebe. Šele zdaj sem opazil v cunjeh oblečeno žensko, ki je klečala na nekem še ne zaraslem grobu. Bila je obrnjena s hrbtom proti meni, si pokrivala z rokami obraz ter tiho ihtela.

Ta prizor me je zelo pretresel. »Vendar se je nekdo spomnil tudi teh nesrečnikov,« sem pomislil.

Neznanka se mi je zasmilila. Stopil sem k njej, a ni me slišala, dokler ji nisem položil roke na ramo. Kriknila je in se pognala kvišku. Skoraj sovražno so me pogledale njene objokane oči.

»Zakaj me nadlegujete?« je zamrmrala. »Pustite me! Idite, prosim vas!«

Bila je še zelo mlada, še ne dvajset let stara. Njen obraz je moral biti zelo lep, dokler ni bedno življenje zažrtalo vanj svojih sledov.

»Pustite me samo!« je zapovedujoče ponovila deklica.

»Nikar se me ne bojte!« sem jo nagovoril prijazno. »Zakaj ste se jokali? Gotovo je v tem grobu pokopana vaša mamica. Razumem vašo bolelost, saj tudi jaz nimam več matere.«

Moje besede so očitno dobro vplivale na mladenko. Hvaležno me je pogledala s svojimi lepimi, žalostnimi očmi in odgovorila:

»Svoje matere nisem nikdar videla. «Tu leži pokopan moj oče, moj dobri, nesrečni očka.«

Spet je zaihtela. Pritisnila si je roke na lice in jokala neutolažljivo. Začel sem jo tolažiti.

Zdajci je utihnila. Njen obraz se je čudno spajal. Grozno se je zasmejala.

»Gospod, nisem vredna vašega sočutja! Jaz sem izgubljeno bitje. Zaradi moje lahkomičnosti se je moj oče obesil. Jaz sem ga tirala v smrt. Ker ni mogel prenesti moje sramote, je izvršil samomor. Proklet naj bo, ki je uničil mene in mojega očeta!«

Deklica se je vrgla na gomilo in pretresljivo klicala umrlega očeta. Spoznal sem, da je deklica morala doživeti veliko gorje v svojem mladem življenju. Kakor sem sklepal iz njenih besed, je nesrečnica postala žrtev brezvestnega zapeljivca, ki ji je poteptal dekleško čast in jo potem zapustil v sramoti. A njen oče je zaradi tega izvršil samomor, ker ni mogel preboreti nesreče svoje hčere.

Nenadno se je deklica dvignila. Njen obraz se je umiril in dobil izraz odločnosti. Pogledala mi je v oči in rekla:

»Po krivdi nekega moškega sem postala potepinka. Toda tako življenje se mi gnusi. Čemu naj še živim?«

To rekoči je hotela oditi, toda zgrabil sem jo za roko in pridržal.

»Kam greste, kaj nameravate?« sem zaklical.

»V morje bom skočila,« je odgovorila mrzlo. Zbral sem vso svojo zgovornost in začel rotiti deklico, naj opusti misel na samomor. Prigovarjal sem ji, naj predrugači svoje dozdajšnje življenje. Moje besede so jo ganile. Jokala mi je obljubila, da se bo poprijela dela.

Povabil sem jo, naj pojde z menoj. Ni se branila. Odvedel sem jo v svojo podstrešno sobico. Skuhal sem ji čaja in ji ponudil kos kruha. Oboje je hlastno pojedla.

Ko si je nekoliko potolažila svoj glad, mi je prostovoljno začela pripovedovati žalostno zgodbo svoje mladosti.

»Svoje matere nisem nikoli poznala. Umrli je takoj po mojem rojstvu v mojo največjo nesrečo. Vendar se je tudi oče mnogo trudil z mojo vzgojo, kadar ni bil preobložen z delom.

Do mojega šestnajstega leta sva z očetom stanovala v Ljubljani, potem sva se pa preselila semkaj v Split k morju, kamor sva si oba želela. Nastanila sva se v lepem stanovanju v eni izmed najprometnejših ulic.

Moj oče je dobil odgovorno službo blagajnika v nekem večjem denarnem zavodu. Čez dan sem ga redkokdaj videla, le ponoči in ob nedeljah sva ostala skupaj. Živela sva zadovoljno. Očka me je zelo ljubil, tudi jaz sem ljubila očeta. Sam mi je rekel, da bi brez mene ne mogel živeti. Le jaz sem ga lahko spravila v dobro voljo, ako je kdaj prišel domov slabe volje.«

Deklica je umolknila. Iz oči ji je pripolzela svetla solza in kanila na njene sklenjene roke. Nato je nadaljevala:

»Ravnatelj denarnega zavoda, v katerem je bil uslužben moj oče, je imel sina. Bil je tedaj visokošolec, a ni študiral. Zato je prišel domov.

Ah, da bi ga ne bila nikdar videla! Njegova krivda je, da sem jaz postala pocestnica. On ima na vesti življenje mojega očeta in mojo sramoto.

Ko sem ga prvič videla, sem bila očarana. Bila sem neizkušena in sem vse ljudi smatrala za dobre. Bil je pravi vzor gosposkega sinka: lep, eleganten in baže tudi duhovit, a obenem pokvarjen. Tega pač sprva nisem videla pri njem. Šele pozneje sem ga prepoznala, a bilo je že prepozno.«

Njen glas je zadrhtel. Spet so jo polile solze.

»Verjela sem mu,« je govorila dalje, »in mu dala svoje srce. Moj dobri očka ni dolgo slutil ničesar. Smatral je sina svojega šefa za vzornega mladeniča. Šele potem je začel nekaj sumiti, ko je opazil, da nisem več taka, kakor sem bila prej. Zmerom me je izpraševal, ali sem bolna, ker sem tako tiha in zamisljena. Bala sem se očetu pogledati v oči, nič več nisem mogla biti tako pristrana nasproti njemu.

Njen glas je zadrhtel. Spet so jo polile solze.

»Verjela sem mu,« je govorila dalje, »in mu dala svoje srce. Moj dobri očka ni dolgo slutil ničesar. Smatral je sina svojega šefa za vzornega mladeniča. Šele potem je začel nekaj sumiti, ko je opazil, da nisem več taka, kakor sem bila prej. Zmerom me je izpraševal, ali sem bolna, ker sem tako tiha in zamisljena. Bala sem se očetu pogledati v oči, nič več nisem mogla biti tako pristrana nasproti njemu.

Njen glas je zadrhtel. Spet so jo polile solze.

Naprosil je očaka Zajca iz Ravnice, da bi mu pomagal posredovati. Odrinila sta gor proti Ravnemu bregu. Namenila sta se k Močilarjevem. Slišala sta bila, da v tej hiši domujejo zala in pridna dekleta.

Ko sta prišla v vas, je menil Zajec:

»Franček, kaj praviš, ali ne bi stopila malo semle v gostilno k Laščenu? Bova imela potem malo več korajže...«

»Saj res, pa pojdiva!« je prikimal Franček. Stopila sta v hišo.

»Dobro dan!«

»Bog daj! Kaj pa je vaju prignalo v hribe?«

»E, greva malo za dekleti. Predpusť se bliža in mojster Kožamelj potrebuje gospodinjice,« je odgovoril Zajec.

»Dajte nama ga en štefan,« je poklical Franček.

Tedaj je vstopil Pušavčenov Janez. Sedel je poleg teh dveh in naročil pol litra. Razvil se je živahen pogovor in Janez je kmalu izvedel, kam sta možaka namenjena. Če bi bil Franček vedel, s kom je govoril, bi bil pač manj odkritosrčen. Janez je bil namreč izvoljenec starejši Močilarjeve.

Pušavčenov Janez jo je, ko je vse izvedel, naglo odkuril čez vas in se samo pri sebi hudoval: »Ti bom že dal, ženiti se v Ravnem bregu!« Poiskal je nekaj tovarišev in z njimi je

Naposled je oče vendarle izvedel za mojo ljubezen. Očetova tuga je bila brezmejna, ker je oče vedel, da se šefov sin le igra z menoj. Zato me je prosil kleče, naj preigram znanje s svojim zapeljivcem in naj ne verujem njegovim besedam. A moja ljubezen je bila slepa in gluha. Svojemu zapeljivcu sem zaupala brez-pogojno. Bila sem trdno prepričana, da me tudi on ljubi in se bo prej ali slej v zakonu združil z menoj.

Nekega dne pride zapeljivec k meni ter mi začne prigovarjati, naj zapustim očeta ter pobegnem z njim na Nemško. Prisegel mi je, da se bo v tujini poročil z menoj ter me potem povedel nazaj v Split k očetu kot svojo ženo. Rade volje sem pristala na njegov predlog in obljubila, da pojdem za njim kamor koli. Očetu sem napisala poslovilno pismo, a tako kot mi ga je narekoval on. V suhih besedah sem sporočila očetu, da sem šla za možem, ki ga ljubim, da pa naj ne poizveduje za nama, ker bi s tem vsem nakopal sramoto na glavo.

Dve leti sva živila skupaj v nekem nemškem mestu. Poročila se nisva, njegova ljubezen do mene je hitro skopnela. Ko je porabil denar, katerega je vzel svojemu očetu, me je skrivaj zapustil in nisem ga videla več. Izvedela sem, da si je izposodil vsoto denarja in se odpeljal nazaj. Vrnil se je v Split k očetu.

Zame so se začeli dnevi polni bede, ponižanja in trpljenja. Nazaj k očetu se nisem upala. Čisto sem padla. Toda meni se je tako življenje tako zelo prignusilo, da sem sklenila, vrniti se nazaj k očetu, pasti pred njim na kolena in si izprositi njegovo odpuščanje. Nato pa bi začela živeti pošteno življenje ob strani svojega očeta. Brez obotavljanja sem se odpravila na pot. Dolgo sem hodila, slednjič sem vendarle srečno dospela v Split. Začela sem iskati svojega očeta, a povedati so mi, da je moj očka mrtev, da se je obesil, ker se mu je omračil um. Brez mene ni mogel živeti. Oj, moj ljubi, nesrečni očka!«

Počakal sem, da se je izjokala in umirila. Nato sem ji rekel nekaj tolažilnih besed ter ji svetoval, naj se oglasi v neki trgovini, kjer bi jo gotovo sprejeli kot vajeno in lepo ravnali z njo. Obljubila mi je, da se hoče ravnati po mojem nasvetu. Ko je mlada izgubljenska odhajala, sem ji dal malo denarja.

V tisto trgovino mlade izgubljenske dolgo časa ni bilo. Naposled pa je le prišla. Delala je pridno, a bila je zmerom potrta.

M.

Čevljar Kožamelj se je ženil

Čevljar Franček Kožamelj v Poštajah pri Gmajni je imel dosti dela. Ker pa je bil sam s pomočniki, je moral sam kuhati, kar ga je oviralo pri obrti. Zato je sklenil oženiti se.

Naprosil je očaka Zajca iz Ravnice, da bi mu pomagal posredovati. Odrinila sta gor proti Ravnemu bregu. Namenila sta se k Močilarjevem. Slišala sta bila, da v tej hiši domujejo zala in pridna dekleta.

Ko sta prišla v vas, je menil Zajec:

»Franček, kaj praviš, ali ne bi stopila malo semle v gostilno k Laščenu? Bova imela potem malo več korajže...«

»Saj res, pa pojdiva!« je prikimal Franček. Stopila sta v hišo.

»Dobro dan!«

»Bog daj! Kaj pa je vaju prignalo v hribe?«

»E, greva malo za dekleti. Predpusť se bliža in mojster Kožamelj potrebuje gospodinjice,« je odgovoril Zajec.

»Dajte nama ga en štefan,« je poklical Franček.

Tedaj je vstopil Pušavčenov Janez. Sedel je poleg teh dveh in naročil pol litra. Razvil se je živahen pogovor in Janez je kmalu izvedel, kam sta možaka namenjena. Če bi bil Franček vedel, s kom je govoril, bi bil pač manj odkritosrčen. Janez je bil namreč izvoljenec starejši Močilarjeve.

Pušavčenov Janez jo je, ko je vse izvedel, naglo odkuril čez vas in se samo pri sebi hudoval: »Ti bom že dal, ženiti se v Ravnem bregu!« Poiskal je nekaj tovarišev in z njimi je

šel v gostilno k Laščenu. Tovarišem je naročil, naj ga čakajo v veži, sam pa je stopil v gostilniško sobo in rekel Frančku, naj gre z njim k Močilarju. Zajec da ga naj pa počaka kar tu v gostilni, s čimer je bil mož zadovoljen, saj ga je imel še en liter pred seboj.

Toda komaj sta stopila mojster Kožamelj in Janez čez prag, že je pograbilo mojstra. Kožamlja nešteto rok. Poskušal se je braniti, a so ga kmalu ukrotili. Šli so tja proti svinjaku, kjer je v enem izmed hlevov došla svinja trinajst mladih pujskov. Fantje so odprli baš tega in Franček se sam ni vedel, kdaj je zletel v svinjak. Komaj se je zavedel, so bila vrata že zaprta.

Začel je premišljevati o položaju, v katerega je zašel, toda svinja ni pustila novega gosta dolgo v premišljevanju, temveč je začela hlastati po njem. Čevljar je v smrtnem strahu opazil na stropu železen kavelj, jadno se ga je oprijel in se ga nato držal nalik netopirju. Čisto trd je bil od strahu in pa zaradi tega, ker je visel v tako neprijetnem položaju. Bolelo ga je že vse v mišičevju.

Še malo, pa bi bil cepnil na tla. Tedaj pa je prišla hišna gospodinja krmit svinjo. Vesel rešitve je skočil vrli Franček ven, poklical Zajca in naglo sta jo odkurila iz vasi.

Čevljarskemu mojstru Kožamlju Frančku iz Poštaj pri Gmajni se je to tako zamerilo, da zavoljo tega še danes ni oženjen. Pravi, da se ne gre več nikamor ženiti, ker takšnega smrtnega strahu, kakor ga je bil takrat deležen, ne mara več tudi za deset deklet ne. G. T.

Novice

* Novi načelnik glavnega stana vojske. Iz Rima poročajo: General Vittorio Ambrosio, armadni poveljnik, je prevzel mesto načelnika glavnega stana vojske. General Mario Roatta pa je opustil mesto načelnika glavnega stana vojske in prevzel poveljstvo druge armade.

Pokrajinski namestitveni odbor za brezposelne. Pokrajinski namestitveni odbor je na svoji seji 9. t. m. sklepal o težavnem položaju, v katerem so brezposelni delavci in nameščenci, ki so pripadajoče redne podpore že izčrpali, zlasti pa še oni, ki sploh nimajo pravice na brezposelne podpore. Na seji je bil soglasno sprejet sklep, da se priskoči delavstvu v teh hudih časih na pomoč z izrednimi podporami, ki se bodo izplačevale do 15. marca po nastopnih smernicah: a) Vsi tisti delavci in nameščenci, ki so pripadajočo redno podporo že izčrpali in so se redno javljali pri borzi dela (ki bi torej imeli po zdaj veljavni uredbi pravico do podaljšanih podpor), dobe izplačano največ 10tedensko izredno podporo. b) Vsi ostali brezposelni delavci in nameščenci, ki nimajo pravice do podaljšane podpore, ki pa so bili v teku zadnjih dveh let, računajoč to dobo od dneva, ko so se ali se še bodo prijavili pri javni borzi dela, zaposleni vsaj pet mesecev, dobe priznanih pet izrednih podpor. Brezposelni nameščenci in delavci naj se takoj prijavijo pri borzi dela odnosno pri okrajnih namestitvenih odborih, če še niso prijavljeni, da bodo dobili izplačano pripadajočo izredno podporo. Delavci, ki stanujejo izven Ljubljane, odnosno sedežev okrajnih namestitvenih uradov, naj se prijavijo po občinskem namestitvenem uradu one občine, kjer stanujejo. Pripominjamo, da velja tudi za te izredne podpore 15dnevna čakalna doba in se izplača izredna podpora šele po poteku 15 dni od dneva prijave brezposelnosti. Nadaljni obroki se bodo nato redno nakazovali, dokler ne bodo izčrpani, a najdalje do 15. marca letos. Po 15. marcu letos teh podpor ne bo mogoče več črpati.

* Letošnji novomeški ljubljanske škofije. V mašnike bodo letos posvečeni naslednji bogoslovci ljubljanske škofije: Alojz Duhovnik iz Preake, Karel Erjavec iz Višnje gore, Franc Kozjek iz Smlednika, Ivan Markič iz Nakla, Anton Muhič iz Mengša, Maks Osepek iz Komende, Jožef Ogrinec od Sv. Gregorja, Jožef Pelan iz Št. Vida pri Vipavi, Franc Pustotnik iz Sel pri Kamniku, Ivan Remškar z Brezovice, Ludvik Šivic iz Mošenj, Martin Tavčar iz Stare Oselice, Ladislav Tomazin iz Tržiča, Anton Trdan iz Ribnice in Franc Vrolih iz Spodne Polskave.

* Smrt bivšega priorja kandijske bolnišnice. Te dni je umrl v bolnišnici v Kandiji bivši delegat in prior tamošnjega konventa pater Polikarp Vavpotič iz Ormoža. Že v zgodnji mladosti je vstopil v red usmiljenih bratov v Gradcu. Vsa leta se je odlikoval s svojo spretnostjo in požrtvovalnostjo pri bolnikih kakor tudi v različnih višjih službah, ki so mu bile poverjene. Bil je prior v Krekelmosu na Tirolskem, od leta 1908 do 1. 1919. pa v Kandiji. Leta 1938. je bil ponovno postavljen za priorja in obenem tudi generalnega delegata konventa reda usmiljenih bratov v Kandiji, kjer je ostal do septembra minulega leta. Že v začetku novembra lanskega leta ga je zadela kap, za katero je zdaj umrl. Konvent usmiljenih bratov je s smrtno togo odličnega redovnika prizadela huda izguba. Zalujočim naše iskreno sožalje, rajnkemu pa blag spomin!

* Smrt rojaka v Beogradu. Te dni je umrl v Beogradu v starosti 66 let naš rojak g. Frano Küssel, apelacijski sodnik v pokoju. Služil je kot sodnik v Novem mestu, Žužemberku in Trebnjem. Po svetovni vojni je odšel na službovanje v Subotico, kjer je bil upokojen. Pred nekaj leti se je z družino prese-

lil v Beograd. Zapustil je vdovo Hermino iz znane rodbine Franceta Pehanija v Žužemberku, dva sina in tri hčere. Zalujočim naše sožalje!

* Realno gimnazijo v Kočevju je vojaštvo izpraznilo v vseh prostorih. Popravljalna dela, katerih vodstvo je v zanesljivih rokah, so se že začela in se bodo pospešeno nadaljevala do zaključka. Začetek pouka se bo sporočil v časopisju.

* Evropa šteje skoro 524 milijonov ljudi. To je za nad 60 milijonov več kot pred 10 leti. Od 524 milijonov je 255 milijonov moških in 269 milijonov žensk. Žensk je torej za 14 milijonov več. Vendar sta v Evropi dve deželi, ki imata več moških kakor žensk. To sta Bolgarija in Iraka.

* Ponoči med spanjem je oslepel. V Bologni se je te dni zgodilo nekaj nenavadnega. Tam se je mudil 44-letni trgovec Francesco Bellini iz Florence. Ker se ni imel namena še isti dan vrniti domov, si je zvečer najel sobo v hotelu. Spat je šel približno ob devetih zvečer. Zbudil se je ob običajni uri zjutraj. Ker pa je bila v sobi še popolna tema, je poskušal še malo zaspati, kajti bil je prepričan, da se je dosti prezgodaj zbudil. Spet je minilo nekaj ur. Bellini pa je imel še vedno vtisk, da se kar noče zdaniti. Naposled se je naveličal ležanja. Vstal je, da bi odprl očno. Šel je na ulici hrup, kakršen je tam ob belem dnevu, videl pa ni nikogar. Ni si znal razložiti tega čudnega pojava in je naposled v grozi začel klicati sobarico. Takoj je prihitela vsa preplašena in začela spraševati, kaj se je tako hudega zgodilo. On pa jo je samo prosil, naj prižge luč. Sobarica je na široko odprla okno, poleg tega na še prižgala električno luč, nevrečnemu Belliniju pa se je še vedno zdelo, da je tema. Ker moža le ni bilo mogoče pomiriti, so poklicali zdravnika, ta pa je odredil, naj Bellinija takoj prepeljejo v bolnišnico. Tam so ugotovili, da je mož ponoči med spanjem isto oslepel.

Trieste—Gorizia

Oster mraz okoli Gorizije. Zadnje dni je nastal tudi v pokrajini Gorizije hud mraz. V drugem tednu januarja se je višina živega srebra stalno gibala okrog ničle, vendar se je mraz ostril in je srebro rahlo padalo, tako da je toploter sredi januarja zdrknil v Gorizijo na 10 stopinj pod ničlo. Vremenski stolpec v ljudskem vrtu ima zmerom dosti obiskovalcev, ki se hočejo na lastne oči prepričati, ali je res tako mraz, kakor ga občutijo. Zadnje dni pa je znašal mraz 15 in menda še več stopinj pod ničlo.

Dva grobova. V Plezzu je umrl v starosti 78 let ugledni tržan g. Anton Mlekuš, po domače Kobareš, gostilničar in lastnik glavne zaloge tobaka. Bil je skrben oče, ki se je vse življenje neumorno trudil za svojo družino. — V bolnišnici v Goriziji je umrla posestnica Iva-

PAGLAVCA ČISTITA ČEVLJE

Gospodar: »Salamenska paglavca, ali sta mi že očistila čevlje?»

Paglavec: »Tako! Sva že pri drugem čevlju.«

Gospodar: »Kje imata pa prvega?»

Paglavec: »Prvi bo prišel šele na vrsto, ko bo drugi očiščen...«

KRIVO RAZUMELA

Slugo Janeza so zaprli, češ da je okradel gospodarja. Med preiskavo so zaslišali vso služinčad in je sodnik med drugimi vprašal služkinjo Rozalko: Ali je vam Janez tudi kaj ukradel?

»Ah, da, a ne maram pred vsemi govoriti,« je odgovorila Rozalka sramežljivo.

na Vidmarjeva iz Aidussine. Dobra mati številne družine je bila dalje časa bolna. Rajnica je štela šele 57 let. — Obema rajnkima blag spomin!

Smrt v lekarni. Nedavno zvečer je prišel v lekarno Minervo v Triesteju starejši mož. Preden pa so mu utegnili postreči, se je zgrudil in umrl zadet od kapi. Pozneje so ugotovili, da je neznan mrtvec 72letni zasebnik Venceslav Osvald.

Nove cene jajc v Triestu in pokrajini. Po najnovejšem ceniku velja pri pridelovalcu cena jajcu 1.40 lire za kos, pri trgovcu pa 1.60 lire.

Iz Gorenjske

Postavitev notarja v Kamniku. V Kamniku je bil postavljen za notarja in pravnega zastopnika dr. Herman Hölzl.

Okrožni vodja na kuharskem tečaju v Radovljici. Po Gorenjskem prirejajo kuharske tečaje. Zene krajevne skupine Lesce-Radovljica so se združile in priredile kuharski tečaj v Radovljici. Delo mladih gospodinj so si ogledali tudi okrožni vodja Hradetzky, deželni svetnik Hinteregger, vodja krajevne skupine Heller in ravnatelj hranilnice Ottowitz.

Dva nova grobova. V Domžalah je umrla gostilničarka Ljudmila Kovač, stara 56 let. V Radomljah pa je umrl znani posestnik in mlinar Franc Škerjanec, star 69 let. Obema blag spomin!

156 mladih učiteljev na Gorenjskem. V Gozdu Martuljku se je nedavno vršil tečaj za 156 mladih učiteljev in učiteljic. Od teh jih je prišlo 93 z Dunaja, 46 s Salzburškega in 17 s Koroškega. Celovski dnevnik naglašja da je razveseljivo znamenje vzajemnega čustvovanja, da sta Dunaj in Salzburg sklenila pomagati pri ponemčenju gorenjske deželice.

Otroški vrtci na Gorenjskem. Okrožni vodja Kass je otvoril te dni nov otroški vrtec v Goričanah. Zdaj je na Gorenjskem že 9 novih zavetišč in vsak teden se odpirajo novi otroški vrtci. Večkrat morajo prijave odklanjati, ker je premalo prostora. Župani skoraj vseh občin podpirajo to delo.

Divjadina na mesne karte. Razglašeno je: Lovec sme 25 odstotkov parkljiaste divjadi obdržati zase, 75 odstotkov pa mora izročiti trgovini z divjadino. Svoj delež lahko seveda odda rabnikom ali gostilnam. Dajati pa se sme to meso le na mesne karte. Zaici in fazani se ne zaračunavajo na mesne karte.

Smrtna nesreča s plinom. V okolici Radovljice se je pripetila huda neizgoda s plinom. Zadušil se je 15letni sin posestnika Lukana, medtem ko so dva mlajša brata, ki sta spala v isti sobi še lahko rešili. Otroke je bil omamlil plin, ki je uhaljal iz peči. Naistarejši fant je zato podlegel, ker je bolehal na srcu.

Iz Spodnje Štajerske

Dva ptujski jubilanta. Nedavno je praznoval svojo 97letnico upokojeni sodni official g. Jože Muhič, ki je po rodu iz Rožarske Slatine. Ga Marija Pristoličeva iz Ptujja pa je praznovala 85letnico. Oba sta kljub visokim letom še dobro ohranjena.

O prosvetnem delu v celjskem okrožju poroča mariborski dnevnik in pravi med drugim, da se v 719 jezikovnih tečajih uči 30.000 ljudi nemškega jezika. List pravi, da spodnoštajerski prebivalec v čedalje večji meri spoznava, da mu bo samo znanje nemškega jezika prineslo enakopravnost in polnoveljavnost nemškega državnega pripadnika.

Staroslovanski ali germanski grobovi. »Marburger Zeitung« priobčuje pod tem naslovom članek o starih grobovih izkopanih na Spodnem Štajerskem. Pisec obravnava v zvezi z enim izmed največjih grobišč odkritih leta 1909 pri Ptujju, kjer je bilo najdenih 66 grobov s človeškimi okostniki, vorašanje, ali gre tu za prastare ostanke staroslovanske ali germanske naselbine. Raziskovalec dr. Dinglage iz Münchena se je zanimal za to grobišče in prišel je do zaključka, da te bila tu nemška naselbina že v onih davnih časih. Profesor dr. Todt je pa že pred mnogimi leti preiskal v teh grobovih najdene lobanje in prišel do zaključka, da kažejo izrazite znake nordijske rase. — Seveda pa je znano tudi

naziranje, da so bili tako stari Germani kakor stari Slovani nordijske ali vsaj nordijski sorodnih ras.

222 tečajev nemščine v Mariboru. Dne 15. januarja se je začelo v okrožju Maribor-mestu 222 tečajev nemščine, in sicer 58 za odrasle, 102 za mladino in 62 za delavce v industrijskih podjetjih.

Smrt starega nadučitelja. Dne 9. t. m. je umrl v Celju upokojeni nadučitelj g. Janez Rihteršič, star 90 let. Rajnki je bil 35 let nadučitelj v Sredni vasi na Gorenjskem, kjer je bil splošno priljubljen. Blag mu spomin!

Smrt v lepi starosti. V št. Juriju ob južni železnici je umrla 86 let stara Neža Osec. Blag ji spomin!

Nesreča s plinom. S plinom zastrupljeno so našli v njenem stanovanju v Mariboru 71letno zasebnico Frančiško Kocbekovo.

Zmrznil je. 52letni Janez Kožuh, rojen v Račah, zdaj stanujoč v Pesnici, je šel zvečer od št. Jurija domov, drugo jutro pa ga je sin našel na poti zmrznjenega. Poklicani zdravnik mu ni mogel več pomagati.

Iz Hrvatske

Hrvatska in novi red v Evropi. »Il Giornale d'Italia« je te dni objavil članek »Hrvatska in novi red«, v katerem razpravlja o odnosih med Italijo in neodvisno Hrvatsko. Pisec članka pravi, da se motijo vsi tisti, ki trde, da je odnos Hrvatske do Italije enak odnosu Albanije do Italije. Da je Hrvatska res neodvisna država in da jo kot takšno v polni meri priznava in upošteva tudi Italija, dokazuje že golo dejstvo, da je Italija pri vladi neodvisne Hrvatske zastopana po svojem posebnem pooblaščenem ministru in poslaniku, medtem ko o takšnem ali podobnem zastopstvu v Tirani ne more biti niti govora.

Na Slovaško pojdejo razadi okrepitve. Na podlagi razgovora med hrvatskim poslanikom pri slovaški vladi dr. Berkovičem in bratislavskim županom dr. Kovačem je bil izdelan načrt, po katerem bodo okrepitve potrebni hrvatski otroci poslani v Visoke Tatire.

V katoliško vero so stopili. Nedavno nedeljo je bil v Kamenskem pri Karlovcu krst povratnikov iz pravoslavne vere v katoliško. Krščeno je bilo nad 400 povratnikov. V svojem nagovoru je veliki župan dejal povratnikom, da to ni navaden prehod v katoliško vero, temveč da naj se zavedajo, da je bila katolištvo vera njihovih dedov.

Velike jate divjih gosi in rac na Hrvatskem. Zagrebški listi poročajo o velikih jatah divjih gosi in rac, ki so priletele na Hrvatsko. V severnem delu Evrope so namreč zaradi nenavadno hudega letošnjega mraza zmrznili vsi potoki in večina rek, tako da so se divje gosi in race morale napotiti na toplejši jug, kjer vode niso zamrznile.

Iz Srbije

Obnova Srbije. Predsednik srbske vlade general Nedić je te dni sprejel novoimenovane okrožne načelnike, ki bodo od dosedanjih banov prevzeli posle in upravljali Srbijo po načelih nove upravne razdelitve. V svojem nagovoru je general Nedić med drugim dejal, da pozna odslej Srbija samo še srbsko zastavo. Okrožni načelniki morajo poslovati z največjim razumevanjem do ljudi, da ne bo več v Srbiji neprestanih pritožb čez državno upravo. Kdor bi se temu upiral, bi samo škodoval domovini. Ob zaključku govora je dejal, da mora zdajšnja Srbija popraviti 20letne grehe bivše Jugoslavije, ki Srbiji ni prinesla ničesar dobrega. Novi okrožni načelniki morajo uvesti v svoja okrožja red in tudi poskrbeti, da bodo državni uradniki takšni, kakršni morajo biti. Posebno pozornost morajo novi okrožni načelniki posvetiti obdelovanju zemlje, ki zanjo Srbi doslej niso pokazali dovolj volje.

Za trgovanje z občinskimi odborniki mesti je bil deležen 50 udarcev. V občini Jaginjili pri Mladenovcu je postavljen za predsednika občine kmet Milentije Marković. Ko je na izpraznjena odborniška mesta dal imenovati nove člane, je vsakogar, ki ni hotel

prevzeti odborniško mesto, oprostil odborniške dolžnosti, če se je odkupil z denarjem in žitom. Jemal je po tisoč do pet tisoč dinarjev. Ko ga je na osnovi prijav sreski načelnik dal zaslišati, je vse priznal. Seveda so ga kot župana takoj odstranili, po vrhu pa so ga še kaznovali s 50 batinami, ki so mu jih dali javno na trgu v Mladenovcu.

Kvartanje v Smederevu prepovedano. Izredni komisar za obnovo Smedereva Dimitrije Ljotić, prvi, ki je v Srbiji prepovedal kockanje in kvartanje v javnih lokalih in odredil, da morajo biti med službo božjo vsi gostinski obrati zaprti. Je tudi prvi, ki se je zavzel za dvig npravnosti v Srbiji. Med drugim je namreč odredil, da morajo v kinematografih moški sedeti desno, ženske pa levo in da se mladi zaljublenci ne smejo izprehajati po samotnih potih. Videti pa je, da njegova odredba o prepovedi kvartanja in kockanja ni dovolj zalegla, ker jo je še poostiril in prepovedal kvartanje tudi po zasebnih stanovanjih.

Napačna in prava zveza

Zimska zgodba

Ves zmeden je Dušan odložil telefonsko slušalko. Še danes si mora torej priskrbeti popolno smučarsko opremo in jutri dopoldne ob desetih se začne pouk. Pred nekaj minutami še ni niti v sanjah mislil na to. Na lepem se je oglasil telefon in neki ženski glas, čist in pojoč kakor zvonec, je izpregovoril v njem. Zaljubljen bi se v ta glas! In ta glas je zagostolel: »Tu Darinka, čitala sem oglas, da bi se radi učili smučanja. Ali bi ne hoteli poskusiti z menoj? Imam že več prvenstev, štejem dvaindvajset let in...«

Ko ji je hotel ugovarjati, da je očitno napačno zvezana, se je začudila: »Saj je vaša številka 3500?« Moral ji je dati prav. »No, vidite, potem je vse v redu. Najboljše bo, da se takoj oskrbite z vso opremo. Torej jutri dopoldne ob desetih, kaj ne? Dobiva se pred Prešernovim spomenikom. Ali je prav? Seveda bo jutrišnji pouk docela neobvezen. Mislim pa, da se bova sporazumela. Torej najlepša hvala in do svidenja! Smuk!«

Ko se je hotel še poslednikrat upreti, je postal glas na drugem koncu nenadno čudno proseč: »Prosim, ne odrecite! Z menoj boste gotovo zadovoljni!« Tedaj je Dušan, ki ni pri svojih tridesetih letih še nikdar mislil na smučanje, pristal. Ko se mu je ljubki ženski glas navdušeno zahvalil, se je celo priklonil pred telefonom.

Drugi dan ob desetih dopoldne je stal pred Prešernovim spomenikom mlad gospod v temnomodrem smučarskem dresu in se krčevito oklepel novih smučk. Okoli njega se je srebrno lesketal sneg v žarkih zimskega solnca, tam za mestom pa se je vabeče vzpenjal v zrak

Povratek srbskih ujetnikov. Od nemških oblastev so dobili oboleli srbski vojni ujetniki dovoljenje, da se vrnejo v domovino. Začasno bodo nastanjeni v beograjski vojaški bolnišnici.

Za zatiranje komunizma v Srbiji. Beograjsko časopisje poroča: Vlada generala Nedića je iz Beograda in drugih srbskih krajev prejela že velike zneske za obnovo Srbije. S tem denarjem je nedavno ustanovila poseben sklad za borbo proti komunizmu. Za pravoslavni božič so se pri predsedniku srbske vlade generalu Nediću oglasili predstavniki beograjskih gospodarstvenikov in mu kot svoj dar za protikomunistično borbo izročili poltretji milijon dinarjev. Beograjski gostinski podjetniki pa so med seboj za isti namen zbrali 100.000 dinarjev.

Smrtna obsodba komunistke. Iz Kragujevca poročajo, da je znana komunistična agitatorica Milica Panjić-Velikovičeva bila od naglega sodišča obsodena na smrt in usmrčena.

deviško bel grič. Zdajci se je pojavila zraven njega vitka dama, mladostna in cvetoča v ostrem zimskem mrazu in njen srebrni glasek je pozdravil tako sladko, da je bilo Dušanu na mah čudno praznično pri duši. Trdno ji je stisnil roko, ki mu jo je neprisiljeno ponudila. Ko ji je pogledal v oči, se mu je zdelo, da se je njegov pogled potopil v dvoje gorskih jezer...

Prva vaja je končana. Nikoli si ne bi bil mislil, da smučanje tako utruja. Toda v duši mu je veselo. Neprestano blagoslovlja tiskarsko pomoč, ki je postavila v oglasu, na katerega se je ona sklicevala, napačno telefonsko številko in tako pripomogla do napačne zveze. Saj je Darinka najdražestnejše bitje, kar jih je kdaj srečal na svoji življenjski poti. Tako mu je, kakor bi mu valovalo v žilah iskro vino, kakor bi mu v duši prepevali slavci pomladno pesem.

Sledile so druga, tretja in vse ostale vaje. Čedalje bolj se je zavedal, da je nikdar več ne izpusti, ker je ne more izpustiti. Čedalje tišji so postajali njuni skupni izprehodi v hrib, čedalje bolj se je bližal čas, ko bo izrekel usodno besedo...

Ko je potem nekega dne skopnel pod mladim solncem sneg in so šle smučke začasno v pokoj, ko je pomlad ogrnila prirodo v zelenje, so nekega dne veselo zazvonili zvonovi v cerkvi na hribu, a iz cerkvice je stopil srečen par.

Takrat se je sklonil k njej in zašepetal: »To pot, dušica, sva pa prav zvezana!«

Ali je vaš mož copatar

Nobena žena noče imeti za moža copatarja, čeprav je morda v resnici copatar. Da bi se čitateljice prepričale, ali njihovi možje niso copatarji, jim svetuje neki ženski list, naj odgovore na nasledna vprašanja:

1. Ali ste blagajničarka rodbine, ki daje možu od njegovega zaslužka denar za dnevne potrebščine?

2. Ali sami odločate o sporih svojih otrok in sežete po potrebi tudi po telesni kazni?

3. Ali ste vi tisti, ki daje na obiskih navadno znak za odhod: »Zelo pozno je že, možiček, domov morava.«

4. Ali določite svojemu možu čas, kdaj mora zvečer v posteljo in ali pričakujete, da se bo po tem ravnal?

5. Ali se vam zdi samo po sebi umevno, če greste z možem v kino, da imate pravico izbrati film?

6. Ali vas prosi mož, preden gre s prijatelji v gostilno ali igrat na karte, že naprej za dovoljenje?

7. Ali prinašate svojemu možu na mizo

jedi, o katerih veste, da jih nima rad, o katerih pa mislite, da bodo koristile njegovemu zdravju?

8. Ali smatrate za svojo pravico odpirati moževa pisma v njegovi odsotnosti?

9. Ali opozorite moža najmanj enkrat mesečno, naj iz zdravstvenih ali denarnih razlogov opusti kajenje?

10. Ali se vam zdi samo po sebi umevno, da mora vaš mož nositi srajce in kravate po vašem okusu?

Drage ženske, na koliko vprašanj ste odgovorile pritrdilno? Če ste odgovorile na tri ali še na manj vprašanj, so vaši možje gospodarji v domu, če ste pritrdile na štiri ali na pet vprašanj, storite prav, če se v bodoče nekoliko omejite v svojih zahtevah. Ne smete pozabiti, da žena v hlačah ni mikavna. Če ste pritrdile na sedem ali osem teh vprašanj, ni dvoma, da nosite hlače v domu ve. Če ste pa odgovorile na vseh deset vprašanj pritrdilno, je pravi čudež, da vaši možje še niso terjali ločitve zakona.

Naravno bogastvo južnovzhodne Azije je velikansko

Japonski ministrski predsednik je v nedavnem govoru razložil smotro, ki jih hoče Japonska doseči v vojni z Ameriko, Veliko Britanijo in Nizozemsko Indijo, tudi za ceno še tako velikih človeških žrtev. Eden izmed njihovih namenov je tudi ta, da spravi pod japonsko nadzorstvo obilne in važne sirovine na jugovzhodu Azije. V zvezi s tem naj navedemo nekaj podatkov o velikem bogastvu dežela, ki jih hoče Japonska osvojiti.

Pod Južnovzhodno Azijo razumemo ozemlje Sijama (Tajske), Francoske Indokine, Birmanije, Britanske Malaje, Malajskih otokov, Filipinov in Bornea. Prav to področje, ki so mu Japonci v zadnem času namenili svoj vojni korak, je med najbogatejšimi na vsem svetu. Omenjeno področje ima neizčrpne zaklade cinka, železa, premoga in zlata, poleg tega pa še številne petrolejske vrelce. Velike vrednosti so potem razni tropski pridelki, kakor kavčuk, kokosovi orehi, palmovo olje, kava, čaj, poper in še mnogo drugega. Omeniti pa je treba dalje še sladkor z Jave, riž iz Sijama, Birmanije in Saigona, tobak s Sumatre, konopljo z Manile. Manj znano pa je dejstvo, da tri četrtine svetovnega pridobivanja cinka, približno 80 odstotkov kavčuka in skoro 100 odstotkov svetovnega pridobivanja sirovin, ki so potrebne pri izdelovanju kinita, daje prav to področje.

Prvi v zgodovini, ki se mu je polet po zraku delno posrečil

Letala so silno orožje sodobne vojne. Od njihovega števila je največkrat odvisen izid borbe. Letala poznajo malo zaprek, ker jih ni lahko zadeti s tal. Zanimivo je, da je zamisel letala že precej stara.

Pred 250 leti je živel jezuitski pater Francesco Lana-Terzi, profesor matematike na visoki šoli v Ferrari, ki je prav za prav za starim Grkom Ikarom drugi oče zamisli, da bi se človek vzdignil v zrak. Pater Lana je s svojim 16. letom stopil v pobožni red, ki pa mu, kakor vse kaže, ni zadostoval. Zato se je baval še z raznimi panogami znanosti. Narisal je pri tem letalo, ki bi se po njegovih računih moralo dvigniti v zrak. Toda tega svojega odkritja se je toliko prestrašil, da se je odrekel strašni slavi, ki bi poslej obdajala njegovo ime. Uničil je svoje račune, risbe in načrte z naslednjo utemeljitvijo: »Bog ne bo nikoli dopustil, da bi bil tak stroj dogotovljen in spravljen v uporabo. Takšen stroj bi namreč prinesel v redno življenje ljudi toliko nemira in zmešnjav, da bi človeštvu iz tega nastale neizmerne nesreče. Nobeno utrjeno mesto bi ne bilo več varno pred iznenadenjem, ker bi neprijatelj lahko pripeljal svojo vojsko po zraku in jo izkrcal v sredi mesta.«

Pobožni mož se je glede te trditve zmotil. Bog, čigar odločitve nam bodo vedno uganke, je dovolil to, česar se je bal pater Lana. Ni dolgo trajalo, pa se je spet našel človek, spet jezuit, ki se je začel baviti z vprašanjem pater Lane. Še pred tem so poskušali letati po zraku v Nemčiji. Neki pater na Slovaškem je poginil pri poskusnem poletu, toda portugalski pater Bartolomeo Lorenzo de Guzman je prvi izvršil posrečen polet. Dolgo je prosjačil na dvoru, naj mu dovolijo izvršiti poskusni polet, nanosled pa se je kralj Janez V. le dal omehčati. Poskusni polet pater Guzmán se je izvršil v Lizboni l. 1709.

Med navdušenim ploskanjem in vzklikanjem meščanstva je pater Guzman res zletel z mestnega stolpa in priletel brez nesreče precej daleč. Poslej so ga rojaki imenovali »letečeca človeka«. Vendar pa ta uspeh patru Guzmanu

ni prinesel sreče. Zasumili so ga nedovoljene zveze s samim hudim duhom. Obtožili so ga čarovništva in le z velikim trudom se mu je posrečilo, da je bil obsojen samo na dosmrtno težko ječo z neprestanim postom. Nič niso pomagale prošnje jezuitskega reda, pater Guzman je hiral v ječi polnih deset let. Pomagali so mu naposled duhovni sobratje, da je ušel na Španjo, kjer pa je kmalu umrl v neki bolnišnici. Bila sta ga sama kost in koža zavoljo posta, ki mu je bil naložen.

Pater Guzman je bil ena izmed prvih žrtev letalstva, poslej pa je njihovo število zelo naraslo.

× **Smrt nemškega generala Reichenaua.** Iz Berlina poročajo: Te dni je bila uradno objavljena smrt nemškega maršala Walterja von Reichenaua. Maršal von Reichenau je bil zadet od kapi in je umrl med prevozom v domovino. Hitler je odredil, da se je maršal glede na svoje izredne zasluge pokopal na državne stroške.

× **Bolgarija hoče pridelati več krompirja.** Bolgarsko kmetijsko ministrstvo je objavilo poročilo o stanju posevkov. Iz njega je razvidno, da zaradi neugodnega vremena ni bilo mogoče povsod pravočasno in v redu zasejati ozimino. To velja zlasti za Dobrudžo, kjer je bila turščica prepozno pospravljena. Pozneje je pa oviral delo na polju prezgodnji sneg. Pomladi bodo posejani v Dobrudži v prvi vrsti pšenica, soja in ječmen. V vseh drugih pokrajinah pa hočejo pridelati več rži, sladkorne pese in solnčnic. Posebna pozornost bo pa povsod posvečena krompirju, da bo pridelek čim večji.

× **Mesti, ki ju bo grela samo elektrika.** Norveški mesti Namsos in Steinkjer bo odselej ogrevala samo elektrika. Primerne naprave, ki bodo vsa stanovanja po teh dveh mestih oskrbovale z električnim tokom, so že končane. Tudi v norveški prestolnici sami, v Oslu, ima že 1800 stanovanj električne peči. Da takšna kurjava ne bi bila predraga, so ceno toku za segrevanje električnih peči znatno znižali.

× **Smrtna kazen za verižnike v Grčiji.** Zakonske določbe proti verižnikom in oderuhom v Grčiji so bile znova poostrene, tako da je določena za take brezvestneže celo smrtna kazen. S smrtno kaznijo bodo v bodoče kaznovani zlasti vsi peki in mlinarji, ki bodo zlorabljali svoj položaj. Isto velja za vse preskrbovalne uslužbence v ljudskih kuhinjah in bolnišnicah.

× **Kukmake lahko gojiš med krompirjem in peso.** Neki nemški vrtnarji so lani napravili uspele poskuse za gojitve gob kukmakov (šampijonov) kot poljski sad. Za svoje poskuse so imeli na razpolago petdeset oralov obsegajoče zemljišče. Tu so gojili te gobe med krompirjem, peso in paradižniki. Gobe so se navzlic močni tekmi drugih rastlin pri izkoriščanju zemlje zelo dobro razvijale. Kakor je znano, ljubijo kukmaki zlasti konjski gnoj. Če si kje na dvorišču namečeš na debelo konjskih fig, lahko vsaj čez nekaj let pričakuješ, da bodo zrastle na tistem mestu kukmaki.

× **Konj ga je spoznal.** Iz Böhlenu v Nemčiji poročajo o zanimivi zgodbi, ki kaže, da imajo živali včasih neprimerno boljši spomin od ljudi. Neki tamkajšnji domačin, ki je zdaj vojak na vzhodnem bojišču, se je na svojevrsten način sestel s konjem, ki ga je nekoč oskrboval. Nekega dne je prispela k četi spet pošiljka konj in tedaj se je ena izmed živali približala možu in ga začela ljubkovati na tako nedvoumen način, da je začel mož pozvedovati, od kod konj prav za prav prihaja. Ugotovil je, da je bil konj last nekega kmeta iz bližine Böhlenu, pri katerem je delal vojak pet let do nastanka vojne. Na pogled

konja navzlic temu ni spoznal več, pač pa je zvesta žival spoznala njega.

× **Napoleonova papiga še živi.** Papige dočakajo visoko starost. Napoleonova papiga je dosegla izredno visoko starost 150 let. Ta papiga je bila prvotno last nekega oficirja Napoleoneve vojske, potem jo je imel Napoleon v izgnanstvu na otoku Elbi, po Napoleonovi smrti pa je ostala v Italiji. Pred mnogimi leti so jo prinesli iz Italije v Buenos Aires v Južni Ameriki. Nedavno pa je svojemu gospodarju v Buenos Airesu ušla. Seveda je gospodar napel vse sile, da jo dobi nazaj. saj je njena zgodovinska vrednost velika.

× **Volnena oblačila iz bronaste dobe.** Ravnatelj muzeja v Neumünstru v Holsteinu slovi kot eden najboljših poznavalcev davne preteklosti človeškega rodu. Svoje razprave je posvetil med drugim tudi vprašanju, kako so stari Germani izdelovali razna oblačila. V starih grobiščih so raziskovalci našli cele obleke, kakršne so nekdanji Germani nosili. Med njimi so tudi volneni izdelki. Omenjeni nemški starinoslovec je nitke teh starodavnih pletenin natančno pregledal z drobnogledom in ugotovil, da so volneni izdelki iz bronaste dobe narejeni iz jelenje in janičije dlake.

× **Na zemljo pade letno 11.000.000 meteorjev.** Najnovejša raziskavanja zvezdoslovcev so pokazala, da pade vsako leto na zemljo povprečno 11.000.000 meteorjev. To je pa le neznamen del vseh meteorjev, krožečih neprestano po zraku, večkrat tudi v gostih rojih. Na zemljo pa pade razmeroma le malo meteorjev. Največ meteorjev se pojavi v avgustu in novembru in v teh dveh mesecih jih tudi največ pade na zemljo.

× **Mačka se je spoprijateljila z mišmi.** V velikem češkem kraju živi ljubitelj malih živali, ki redi doma poleg kanarčkov in ribic tudi bele miši. Mož ima doma tudi mačko. Navzlic prirojenemu nagonu vseh mačk, je sklenila ta z miškami tesno prijateljstvo. Bele miške lažijo po nji, se grejejo na njenem toplém kožuhu in spe tesno stisnjene k nji, mačka jih pa liže. Če ta ali ona miška steče proč, jo mačka hitro potegne s tačico nazaj. To je redek primer prijateljstva med živalmi, ki se sicer smrtno sovražijo.

× **Velikansko jeguljo so ujeli.** Ob morski obali severno od danske prestolnice Kodańja so te dni ujeli nenavadno veliko jeguljo, ki je tehtala 33 kg, dolga pa je bila dva metra. Tako velike jegulje že davno niso nikjer ujeli.

× **Zaklad v morskem volku.** Kakor poročajo iz Guayaquila v Ekvadorju so ribiči pred nekoliko dnevi ujeli velikega morskega volka. Ko so ga razrezali, so doživeli prijetno presenečenje. V njegovem želodcu so našli namreč skrinjico, ki je bila polna biserov in drugih draguljev.

VSI SO OKUŽENI

»Čuješ, Miha,« je dejal Gašper svojemu najboljšemu prijatelju, »naš Jaka je dobil grižo. Naša kuharica je tudi imela grižo in mladenič je priznal, da jo je bil poljubil.«

»Torej je siromak bolezen nalezel,« je menil prijatelj Miha.

»To je strašno,« je nadaljeval Gašper, »tudi jaz sem jo poljubil.«

»Torej boš tudi ti zbolel.«

»Strašno! Prav davi sem poljubil svojo ženo. Zdaj bo tudi ona zbolela za grižo.«

Tisti trenutek pa je skočil prijatelj Miha ves preplašen pokoncu: »Ta je lepa! Potem sem se še jaz nalezel griže.«

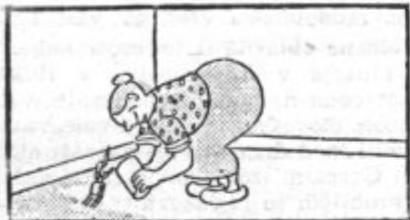
NISTA RAZUMELA

Dva mešetarja, Jaka in Tevž, iz Kravje doline sta bila po opravkih v Ljubljani in sta bila naposled od trgovca, ki je imel z njima posle, povabljen na večerjo. Ker pa nista bila preveč v zlahti s čistostjo, imata trgovčev sluga na primeren način povedal, naj za to priložnost vsaj menjata srača.

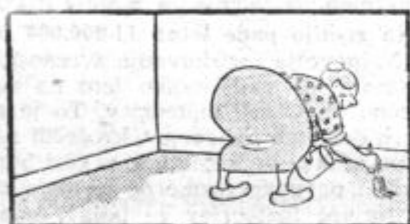
Temu sta se oba nesrečnika vprčo sluge silno začudila in se dejal Jaka: »Ali so čudni v Ljubljani! Kaj bo imel gospod trgovec dobiček od tega, če bom jaz oblekel Tevževo srajco, a Tevže mojo?«

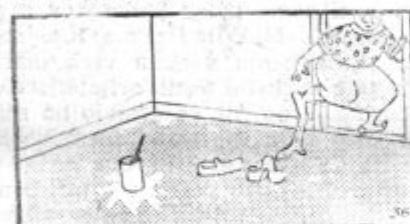
Neža ima smolo zaradi smole

Stara Neža maže tla
Neža pridna je za dva.
Lepo sobo bo imela
duša njena bo vesela

Maže spredaj, zadaj maže
kamor pamet ji pokaže
Neža pridna je za dva.
uma malo pa ima

Ko iz sobe venkaj gre,
čevlji v barvi običe.
nogavice v njej pusti,
smola v barvi jih drži.

V PAST GA JE UJELA

Zenka: »Možek, ti pač ne moreš trditi, da
sem letala za teboj, da bi te ujela v zakonski
jarem.«

Možek: »Seveda ne! Saj tudi past ne leti
za mišjo, pa jo vendar ujame...«

NA DOBREM

Upravitelj ječe: »Zgodila se je pomota, da
ste teden dni predolgo sede.«

Kaznjeneec: »Prav, prav, mi pa ga boste dru-
gič vračunali.«

PAMETNI SINKO

Boštjanček: »Mamica, jaz že vem, zakaj
pride o pščeta iz jajc.«

Mati: »Zakaj, Boštjanček?«

Boštjanček: »Zato, ker se boje, da jih ne
bi zraven skuhali.«

ZENITOVANJSKI POSREDOVALEC

Mož: »Kdo pa je možak, s katerim si go-
vorila? Tako znan se mi vidi.«

Zena: »Zenitovanjski posredovalec je, ki je
seznanil naju.«

Mož: »A to je tisti salamenski kozel...«

ODLOCILNO

Mati: »Zakaj si zavrnila snubitev gospoda
Čelešnika? Njegova preteklost je lepa, njego-
va bodočnost sijajna!«

Hči: »Res je, mama, toda njegova zdajšnost
mi je neznosna!«

Kdo je napisal »Krst pri Savici«

Profesor vpraša osmošolca pri maturi:
»Kdo je napisal »Krst pri Savici«?»

»Jaz ne,« naglo odgovori dijak.

Zvečer je profesor hkratu z več drugimi po-
vabljenimi na večerji pri prijatelju. Pri tej
priložnosti pove svoji sosedi na desni, kak
odgovor mu je dal dijak na njegovo vpra-
šanje.

»Ali ga res ni on napisal?« se začudi dama.

Razočaran se profesor obrne k sosedi na
levici in ji pove vso zgodbo, ne da bi izpustil
opazko svoje sosede na desni.

»Torej ga je le on napisal?« vpraša dama.

Po večerji stopi profesor k gospodinjji in
ji zaupno pove svoj doživljaj glede »Krstu
pri Savici«. Gospa je že zaspana in zehaje
vpraša:

»Torej se ne da dognati ali ga je napisal
ali ne?«

Ubogi profesor se naglo poslovi. Domov se
vrača s starim prijateljem trgovcem. Ne more
se premagati, da mu ne bi povedal vso zgod-
bo od začetka do konca. Kako mu je dijak
na vprašanje, kdo je napisal »Krst pri Sa-
vici«, odgovoril, kako se je njegova desna so-
seda začudila, kaj je rekla dama na njegovi
levici in kako je menila gospodinja.

»Menda ga res ni napisal,« reče nato pri-
jatelj.

»Tako je,« meni profesor in se vda v usodo.

JE ZE VRAČUNAL

Gašper: »Mojo hčer bi radi za ženo? Koliko
pa imate denarja?«

Snubec: »Sto tisoč.«

Gašper: »No, to bi še šlo. Moja hči bo
imela prav toliko.«

Snubec: »To sem že vračunal.«

PROMETNA OVIRA

Jaka: »Za božje ime, kaj pa se ti je zgo-
dilo, da si po vsem telesu tako prevezan?«

Mati: »Bil sem pet minut prometna ovi-
ra...«

MALI OGLASI

KOŽE od domačih zajcev, veveric, domačih mačk,
lisic, dihurjev, kun, vider — kupuje L. ROT,
krznarstvo, Ljubljana, Mestni trg 5.

KUPIM SMOLO — SMREKOVO, BOROVO —
po najvišji dnevni cen, kakor tudi ČEBELNI
VOSEK in VOŠČINO. — BULO FRANJO,
farmaceutski zavod, Mirna.

CRNO DETELJO in korenjevo seme kupujemo
ali zamenjamo za pesno seme. Sever & Komp.,
Ljubljana.

ZDRAVILNA ZELISKA VSEH VRST kupuje in
plača najboljšo Grom Jože, Ljubljana, Tržaška
cesta 11.